Єднаймося в Просвіті!

ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА

І не чекай, Вітчизно, суд,
І не чекай воскреслих ґарів,
Аж поки Ти на правий суд
Не скинеш зайд і яничарів.
Богдан БОРА

№ 24–25 (286–287) 8 липня 2010 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Гол. редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * Наші реквізити: Р/р 2600630015124 в Укрсоцбанку МФО 336019, код 04929075. * За зміст та достовірність інформації у рекламі відповідальність несе рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викла-дених фактів відповідальність несе автор * Редакція застерігає за собою право редаґувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

НАБАТ

ФРОНТ ЗАХИСНИКІВ ШИРИТЬСЯ

Рогатин

Збори лідерів і представників політичних і громадських організацій Рогатинщини обговорили політичну ситуацію в Україні й визнали її загрозливою для української державності й незалежності. В умовах здійснюваного владним режимом широкомасштабного наступу на національні інтереси українців вони вирішили створити Рогатинський районний Народний Комітет захисту України, який стає структурою обласного НКЗУ. Співголовами районного НКЗУ обрали Станіслава Гавриленка й Тараса Саса. Ухвалили Декларацію, яку підписали представники місцевих структур ВО «Батьківщина», «Тризуб» ім. С. Бандери, НРУ, Спілка офіцерів України, «Жінки Батьківщини», партії «Реформи і порядок», ХДС, «Захисники Вітчизни», «Молодий рух», відомі громадські діячі.

Снятин

На зборах громадськості, що відбулися у Снятинському РБК, йшлося про антиукраїнські, антидержавні, антинаціональні дії режиму Януковича. Вони загрожують небезпекою втрати державності та демократичних здобутків українського народу, наголошували промовці і, зокрема, співголова обласного Народного Комітету захисту України (НКЗУ) Степан Волковецький.

Зважаючи на такі загрози, вирішено створити Снятинський районний Народний Комітет захисту України. Одноголосно ухвалили Декларацію, в якій означено, що Комітет спрямовує свою діяльність на захист суверенітету й територіальної цілісності України, прав українців, припинення антиукраїнської гуманітарної політики та економічної експансії чужинців і інших держав. Документ підписали представники ВО «Свобода», ВО «Батьківщина», КУН, НРУ, Братства ОУН–УПА, ОУН (р), УРП, Ліґи українських жінок, «Молодої Батьківщини», авторитетні громадські діячі. Координатором НКЗУ обрали Василя Шияна. Збори продовжать свою роботу.

Вл. інф.

АКЦІЯ

ОСНОВНИЙ ЗАКОН ПОТРІБНО ВИКОНУВАТИ

У Народному домі «Просвіта» відбувся вечір, присвячений річниці ухвалення Конституції України. З доповіддю виступив колишній народний депутат України Дмитро Захарук. Він розповів про те, що сьогоднішня влада не зважає на Конституцію та виробляє все, чого вимагає політична доцільність перебування її біля державного керма, порушуючи Основний закон.

Просвітяни отримали багато цікавої інформації. Наприклад, хто і як в облдержадміністрації організував зрив сесії обласної ради, яка мала засудити укладення та ратифікацію угоди з Росією про перебування Чорноморського флоту в Севастополі. Пан Дмитро закінчив свій виступ тим, що повідомив про організований обласний Народний Комітет захисту України, в який увійшли 30 громадських організацій і партій.

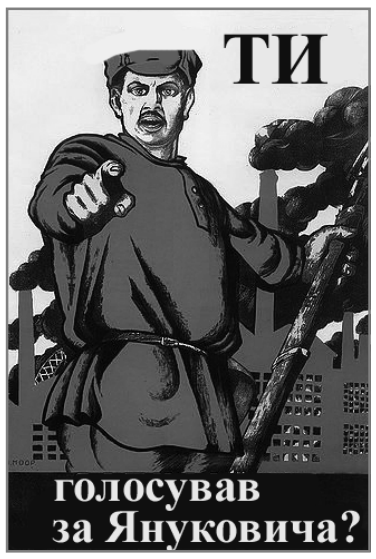
А потім відбулося вручення нагород переможцям конкурсу ім. Марійки Підгірянки. Дипломи та грошові премії отримали поетеса з Коломиї Юлія Долінська та фотокореспондент з Рожнятова Іван Парадовський. Забавляв гостей, присутніх у залі Народного дому «Просвіта», своїми піснями і танцями ансамбль «Бескид» обласного лемківського товариства під орудою Петра Чоловського. Переповнений зал дякував митцям бурхливими оплесками за високе мистецтво.

Михайло РУДКОВСЬКИЙ

ФАКТ

ЧОРНОМОРСЬКИЙ ФЛОТ НА ГОРОДІ

Коли п'ята колона московітів усупереч Конституції й інтересам української нації віддала в довічну окупацію нашу землю чужій державі, дехто, розраховуючи на вуйківську близоруку політичну неграмотність, заспокоював:

– То що? Чорноморський флот у вас на городі стоїть? Був собі в Криму та й буде. Кому він там заважає?

Воно то так, але трішечки та й таки не так. Бо чужий флот на нашій території – то лише один факт окупації і того, чого від неї можна очікувати.

Дивним чином збіглися дві знакові події. Призначенець сумнівної коаліції Азаров нещодавно повторив знамениті слова Сталіна: «жизнь стала лучше, жить стало вєсєлєй», правда, в іншому порядку і з іншим акцентом. У ті сумнозвісні часи люди дивувалися: який цинізм – на фоні голоду, репресій, масових смертей така заява. А жовтоокий тиран був щирий. Він добився того, чого хотів: міг усе і всіх контролювати, з сатанинською радістю весело нищити тих, хто щось діяв не так, як йому хотілося, хто говорив не так, як йому хотілося, і навіть хто думав не так, як би йому хотілося. З цими останніми було найскладніше, але для ката це чи не найцікавіше. Була встановлена категорія «ваґів народа», котрі внутрішньо не роззброїлись.

Московитські шовіністи не забули свого великого кумира. Їхній передовий загін під личиною українських комуністів навіть пам'ятник йому поставив. У самому серці козацького краю. Щось таке виглядає, що кремлівській адміністрації з перетворення України у промосковитський бандостан дуже кортить скористатися досвідом контролю за думками люду, аби таки примусити його роззброїтись і зовнішньо, і внутрішньо. Факти? А вони на поверхні.

Керівники здають в обласну державну адміністрацію паспорти районів. А там серед усього іншого й такі дані:

«10.3. Керівники підприємств, установ, організацій, освітніх закладів. Форма Р-54.

№. Назва підприємства, установи, організації. Посада. Прізвище, ім'я, по батькові. Дата народження. Місце реєстрації. Освіта, фах. Партійність (політична орієнтація). Кого підтримував на виборах Президента України 2010 р. Рейтинг серед населення (+, 0, -). Кількість працюючих (для керівників підприємств, установ, організацій). Депутатські або (і) громадські обов'язки. Можливість співпраці (+, 0, -)».

Цікаво, для чого кому знати, хто за кого голосував? Ще цікавіше, як це буде визначене. Вибори були таємними. Очевидно, з масовим застосуванням детекторів брехні чи якихось засобів «особого пристрастія».

Отже, зізнавайся, хахол, якої ти політичної орієнтації? Кого підтримував на минулих президентських виборах? Може, ти набрався нахабства та й був не за Януковича? Ти собі дозволив не належати ні до хатасраїв, ні до нізакогів, ні до противсіхів? Ти ще й досі не роззброївся? Ти ще й, може, пам'ятаєш, як славний достойник у Франківську від яйця на землю гепнувся. Та ти ще, може, й яєць не позбувся? А яка твоя можливість співпраці з московитською адміністрацією Хохляндії? Ти ще з мінусом? Ломать будем! Підріс до нуля та й стоїш, як буріданів Осел між двома копицями, не можеш вибрати, де тобі ситніше буде? Навчимо! А може, ти вже дозрів та й не лиш вклався під московіта, а й ногами дриґаєш від задоволення? Маладєц! Ставимо на тобі хрест.

Запитаєте мене, хто то розпорядився таку статистику збирати. Очевидно, той, кому «жить стало вєсєлєй» і для кого «жизнь стала лучше». А от того, хто безпосередньо цим займається, знаю. А тепер і ви будете знати. Це недавній щирий соратник Костенка Струтинський (Роби українське, купляй українське).

Пане Романе, як будете мінуси, нулі та хрести на лобах штампувати, на вухах кульчиками позначати чи на спинах нашивати, то пильнуйте, аби тавра, кульчики, нашивки були української роботи.

А що ж діє журналістська братія? А вона різна. Хто протестує, хто вичікує, хто від радості захлинається, хто в архівах пісні про «Пашу – ґордость нашу» шукає. А є сміливці, котрі критикують. Зрадника Носа. Того, що Батурин московитам продав. А нинішнє. За якихось триста літ оцінимо.

Утри носа, Носе!
Роззброївся, хохол?
К ноґє!

Дмитро ЗАХАРУК,
народний депутат України першого скликання, співголова Івано-Франківського обласного Народного Комітету захисту України

ПОГЛЯД З РОСІЇ ДЕМОКРАТИЧНОЇ

СТО ДНІВ КИЇВСЬКОГО НАПОЛЕОНА

Бонапартисти, звичайно, на мене образяться. Які перемоги здобув В. Янукович і з якої Ельби він дістався, щоб заслужити це ім'я? Які такі великі справи він сотворив за свої 100 днів?

А я вам скажу, що на Англію, Австрію, Пруссію, Росію, на армії могутньої коаліції був потрібний великий Наполеон Бонапарт. А на жалюгідних совків, які не знають власної української мови й віддали голоси за Януковича, а душу – привидові покійного СРСР, які простягають руку за російськими подачками, як за милостинею, на вічних лизак і блюдолизів, які прагнуть бачити іноземний флот колишніх колонізаторів у своїх портах, досить і Наполеона Януковича. Адже Україна пропала вже навіть не як швед під Полтавою. Шведи і гетьман Мазепа принаймні воювали з Петром І. Україна пропала, як швед без Полтави, як завжди пропадали раби, які навіть не вміють повстати з якимось Віктором Андрійовичем Спартаком (Ющенком). Україна пропала ганебно, без бою, без Майдану. Пропала в першому турі, в другому – пропала також; пропала на виборах Прем'єр-міністра в Раді (вибрали найбільш прорадянського); пропала на голосуванні про укорінення Чорноморського флоту в Криму; пропала на питанні про відмову від приєднання до НАТО.

Хоча ніхто особливо й не домагався позбавити Україну її радянської невинності, НАТО – це вибір для сильних, розумних і вільних. Для антирадянських. Грузія готова вступити туди хоч завтра. Щільними лавами. А Естонія, Латвія й Литва вже там. Туди ж гарним темпом просувається й Молдова...

Україна втрачає найбільше з усіх. Вона втрачає честь, національну ідентичність, гідність, державу, європейське майбутнє. За 100 днів українська хатинка розвернулась до путінської Росії передом, а до Заходу – задом.

Поневолити – поневолять. А ось чи нагодують? ...Булки ростуть не на деревах, галушки – не в горщиках, сир добувають не з вареників, а сала з путінських і янукович'івських обіцянок багато не накраєш. Совок – він і в Африці совок, не те що в Україні.

Російська мова в руках Кремля стане не знаряддям просвіти, а знаряддям покарань. Вона не те що до Києва доведе, а й до Москви.

Тепер в України будуть активно відбирати Крим. В українців, у росіян, у греків, у євреїв, у кримських татар...

Союз Загальної Згуби. Захотілося об'єднатися з чекістами, з Луб'янкою, з ядерними боєголовками і з колючим дротом. Ну що ж, свободу насильно ніхто не нав'язує. Була б шия, а хомут уже знайшовся.

Україна продає Вітчизну за балон газу. Сочевична юшка може набувати різних облич, головне – відмова від самого себе, від першородності. Вибирайте між Україною й Малоросією.

Тепер є лише дві можливості. Варіант 1: опозиція об'єднується і далі за пунктами: Майдан. Імпічмент Януковича. Його арешт і суд над ним за національну зраду (щоб інші зрадники притихли). Нові вибори. Денонсація договору про Чорноморський флот. Люстрація, заборона Компартії за підривну діяльність на користь Росії. Вступ до НАТО й ЄС. Якщо Україна це потягне. Якщо не потягне цього тепер, значить, не потягне ніколи. 19 років минули даремно.

Варіант 2. Тоді потрібно рятувати те, що ще можна врятувати: Західну Україну зі столицею у Львові. Проводити поіменний референдум про відокремлення, створювати цивілізовану західну державу. Працювати, як «папа Карло». Тоді прийде процвітання, повернуться і голодний Крим зі східною Україною. Наочність – золоте правило дидактики. «Западенський» ситий гусак переважить схудлого (і до того часу общипаного) російського орла.

Валерія НОВОДВОРСЬКА
(За Інтернет-виданням «Грані.ру»)

ОГОЛОШЕННЯ!

15 липня о 17^{00} у конференц-залі обласного Народного дому «Просвіта» відбудеться круглий стіл, присвячений 20-ій річниці ухвалення **Декларації про державний суверенітет України.**

Запрошуються представники політичних партій, громадських організацій та не байдужі до долі України люди.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ **"ГАЛИЦЬКУ ПРОСВІТУ"!** Передплатний індекс **91083**

ПОЗИЦІЯ

ДО СВОБОДИ ВЕДУТЬ ЛИШ ГЕРОЇ

Голосування Верховної Ради щодо проекту Постанови про відставку Анатолія Могильова з посади Міністра внутрішніх справ укотре дало зрозуміти сутність українського політикуму.

Із 408 зареєстрованих у пленарній залі народних депутатів лише 141 позитивно проголосували за позбавлення Могильова «крісла» очільника МВС.

Такий підсумок голосування був очевидним. Гуманітарна і світоглядна корозія, яка вразила владні кабінети після завершення президентських виборів, поступово виїдає моральні устої в усіх органах державної влади, в тому числі, в парламенті. Прикро, що велика кількість т. зв. опозиційних депутатів не встигла, не змогла, або просто не захотіла проголосувати за цей проект постанови.

Особисто я дуже складно собі уявляю, що в будь-якій європейській державі, котра засудила злочини комунізму, посадова особа, не кажучи вже про очільника Міністерства внутрішніх справ, дозволила б собі заявити, що політичний в'язень у тоталітарній державі не міг таким бути, оскільки був засуджений за кримінальною статтею.

В Україні це можна не тільки уявити, але й почути зі слів Міністра внутрішніх справ Могильова. За його словами Герой України, багаторічний лідер Народного руху України В'ячеслав Чорновіл відбував свої покарання за кримінальною статтею, оскільки, як тепер виявляється, «в Радянському Союзі просто не було політично-репресованих». У цьому ж інтерв'ю, на додаток, Могильов узявся порівнювати судимості В'ячеслава Чорновола й Віктора Януковича. Чи є межа цинізму?

Український народ, який століттями географічно був розділений між різними імперіями, а опісля опинився під червоним ковпаком, неодноразово народжував в своїх надрах Героїв, які мали наснагу вести людей до свободи, єдності, побудови своєї власної, національної держави.

Саме такою людиною був В'ячеслав Чорновіл. Не дарма під час президентських перегонів 1991 року він наголошував, що нема серед українців «бандерівців» і «москалів», а є єдиний – український народ. Нинішня ж влада складається з тих, хто проводив «Сєвєродонецькі сходки» з метою розколу України й створення сумнозвісного «ПіСУАРу».

Власне топтання по пам'яті В. Чорновола й стало причиною подання відповідного проекту постанови до Верховної Ради України. Хоча причин для звільнення Могильова й окрім цього вже набралося достатньо – це й обмеження права на мирні збори, і блокування протягом годин вулиць у Києві для кортежів Януковича, і вбивство студента в Шевченківському райвідділі міліції, і виправдання депортації радянським режимом кримськотатарського народу.

Ситуація з Могильовим наочно засвідчує, що команда Януковича не має гальм і жене Україну в цивілізаційну прірву. Сьогодні вони потоптались по пам'яті В'ячеслава Чорновола. Хто наступний? Мазепа? Шевченко? Хмельницький? Під ширмою наведення порядку влада знищує Україну, зраджує її національні інтереси, паплюжить національну ідею і спотворює дійсність.

Якщо ми сьогодні не будемо жорстко реаґувати на будь-які прояви антиукраїнства, згортання демократії та свобод, то завтра ми прокинемося в іншій державі. Ім'я цієї держави – авторитарна, поліцейська Україна, про яку так мріє Янукович і яку так старанно вибудовують його підлеглі.

Борис ТАРАСЮК,
голова Народного руху України

ТАК ДУМАЮ

ДЕРЖАВА. ДЛЯ ЯКОГО НАРОДУ?

З народу, через народ і задля народу.
А. Лінкольн

Усі століття неволі українського народу формували його політичну свідомість у стремлінні до власної державності та її незалежності. У їхній відсутності українець знаходив пояснення й причину всіх суспільних і особистих бід, а з їх здобуттям пов'язував надії на краще життя, і тому безоглядно йшов за тими, хто обіцяв реалізувати цю священну мрію – національну ідею.

Саме тому дев'ятнадцять років тому всі зусилля свідомої й активної частини українського народу були спрямовані на здобуття права на власну національну державу. Тому такий ентузіазм викликали результати першогрудневого 1991 р. референдуму, де так переконливо був підтверджений Акт про незалежність України. Але після підтвердження незалежності, без волі народу, Україна чомусь опинилася у Співдружності Незалежних Держав (СНД), де творення її власної політики здійснювалося в межах залежності від політичних та економічних інтересів десяти інших країн – членів СНД, підпорядкованих Росії. Іншими словами, після проголошення народом України своєї незалежності його воля була знехтувана, а свобода опинилася на мотузку.

Погляньте на всі перетворення в Україні після розпаду комуністичної імперії: всі вони мають російський стандарт, і чим гірші вони для України, тим кращі (не для російського народу) для олігархічних імперських кланів Росії. Першим злочином проти українського народу в незалежній Україні була приватизація російського зразка, яка проведена не в інтересах народу – вона не була соціально спрямованою, не була демократичною і справедливою, вона, по суті, була перетворена у «прихватизацію» небагатьох за рахунок усього народу України.

Нині ми вже спостерігаємо, як українська національна економіка потрапляє в цілковиту залежність від російського капіталу, який все більше зростається з кланово-олігархічним капіталом в Україні, що утворився злочинним шляхом з допомогою «прихватизації». А це є чи не найсерйознішою загрозою не тільки нашій державності, а й майбутньому існуванню української нації, бо єдиним ґарантом її життя і розвитку є національна держава – держава свободи і справедливості. Справедливість мусить обмежувати свободу до тих меж, які встановлює народ через державну політику національного захисту, яка захищає, в першу чергу, людину, її землю з усім багатством на ній. Тепер подумаймо, хто боїться цієї справедливості – тієї державної політики національного захисту? Звичайно, кланово-олігархічний капітал нажитий незаконним шляхом на російській та українській землях. Їм не потрібна національна держава в Україні, бо це держава народу, їм потрібні утворення «громадянського суспільства», в якому вони мають цілковиту свободу без кордонів. А Україна впродовж дев'ятнадцяти років під тиском олігархічних кланів не виробила ще своєї державної ідеології. Без неї ж нашій державі, як кораблю без стерна, неможливо прокласти правильний курс у бурхливому морі в світ свободи і справедливості – в споріднений світ християнської західної системи.

З високих трибун ми чуємо, що рухаємося в західному напрямку, але парадокс у тому, що наша держава донині живе під впливом марксистської ідеології, від якої центральна Європа звільнилася. Тож спитаймо себе, чи нас чекають у європейському домі з марксизмом і сталінізмом, що завдали християнському світу найбільшої шкоди за всю історію людства. Це сатанинське творіння вкоренилось в Україні за комуністичного режиму найбільше в Донецькій, Одеській, Харківській, Луганській, Дніпропетровській областях. Історія його відома з архівного документу № 403 під грифом «секретно» – «Сборная ведомость об отправлении эшелонов с переселенцами на Украину по состоянию на 28 декабря 1933 года». «С Горьковской обл. в Одесскую – 35 эшелонов, 2120 хозяйств». «С Ивановской обл. в Донецкую 44 эшелона – 3527 хозяйств». «С БССР в Одесскую 61 эшелон – 4630 хозяйств». «С ЦЧО России в Харьковскую 80 эшелонов – 4800 хозяйств». «С западной России в Днепропетровскую 109 эшелонов – 6679 хозяйств». Отже, після голодомору тільки за цим документом в Україну завезено 117 149 людей з Росії та Білорусі. Нині це вже Партія реґіонів, яка привела до влади В. Януковича. Мова йде про те, що комуністичний режим виморив українську націю голодом і розчинив її у русифікованому суспільстві, нині будує для неї свою державу – державу для народу. Якого?

Степан ПРИЙМА

НАВІЯНЕ

ЧИ СТАНЕ ТАБАЧНИК ГЕРОЄМ ІЗРАЇЛЮ?

Коли батько і вчитель усіх народів – Сталін – висунув М. Хрущова на пост першого секретаря ЦК КП(б)У, тобто на ґауляйтера України, він так прокоментував цей факт, маючи на увазі українців: «терпіли ляха (Косіора), терпіли жида (Кагановича), терпітимуть і москаля». Цей цинічний коментар краще від усіх підручників історії розкриває справжню суть національної політики Кремля.

Відкидаючи національну боротьбу, комуністи твердили, що у світі точиться боротьба класів (багатих та бідних). Але на ділі Кремль під маркою нібито класової боротьби вів національну боротьбу й розпалював міжнаціональну ворожнечу.

Цей приклад з історії свідчить, що національні відмінності, національні пріоритети й інтереси окремих національностей ще рано списувати в архів. Вони існують у сучасному світі, і ще довго існуватимуть, а може, ніколи й не зникнуть.

У такій інтернаціонально складеній державі, як США, живуть і працюють різні раси й національності, об'єднані спільним громадянством та спільним американським патріотизмом. І держава не потребує відзначати в документах етнічну приналежність своїх громадян. Вони – американці, і цим усе сказано. Але поза тим, американців, приміром, кубинського походження найбільше цікавлять події на Кубі, вони створюють свої земляцькі організації, опікуються новоприбулими кубинцями, а не ким-іншим. Те саме можна сказати про амерканців італійського, ірландського, польського, українського, японського тощо походження.

Очевидно, що представники нацменшин в Україні не становлять винятку з уселюдської тенденції. Тому окремих, «розкручених» нацменів, не може не цікавити, як оцінять їхню діяльність у державі, з якої вони або їхні предки походять.

Під цим оглядом варто глянути на проденікінську діяльність міністра освіти України гебрейського походження Д. Табачника: який відгук знайдуть його дії в Ізраїлі, його історичній батьківщині. Як оцінять факт, що Табачник своєю діяльністю сприяє утвердженню в країнах СНД гегемоністичних амбіцій далеко не дружньої до Ізраїлю та ізраїльтян держави – Росії?

Про те, що Росія історично була абсолютно недружня до ізраїльтян, навряд чи треба доводити. Згадати варто лише царську **смугу осілості,** обмеження права на освіту для гебреїв тощо, не кажучи про схвалений царською владою войовничий антисемітизм та погромницьку діяльність «Союзу русского народа». Дехто скаже, що це вже історія, що зайшло багато змін. Та чи ж так воно є?

Минувши погроми троцькістів, розстріли членів Антифашистського Комітету, закриття гебрейських культурних вогнищ часів Сталіна, гляньмо на сучасну Російську Федерацію.

Провідники РФ вважають можливим брати особисту участь у акціях убезсмертнення пам'яті таких кривавих антисемітів, як генерал Денікін, не бачать шкоди у вшануванні пам'яті не менш кривавого «Союзу русского народа». У зовнішній політиці РФ має найдружніші стосунки з рядом ворожих до Ізраїлю країн. РФ цілком вороже ставиться до НАТО і до Європейського Союзу, без яких мир та цивілізація в Європі та на Близькому Сході були б неможливі. Тобто пріоритети політики Кремля цілком протилежні інтересам Ізраїлю.

Дмитра ж Табачника це не турбує. Він уважає за можливе зміцнювати позиції спадкоємців імперії зла у країнах СНД, виконуючи роль «гнівозводу» *(*подібно до громозводу*)* для руки Москви в Україні – Януковича.

Призначивши Д. Табачника на пост міністра освіти України, Янукович відвів від себе гнів українців, які замість гасла **«Україна без Януковича!»,** викинули гасло «Геть Табачника!».

Припустімо, що Табачника змінять. Та чи зміниться антиукраїнський курс міністерства освіти України, насправді накреслений не Табачником і не Януковичем, а Кремлем? Янукович має в особах заступника міністра освіти України та інших працівників міністерства людей, які не гірше від Табачника просуватимуть антиукраїнські тенденції в українську освіту.

Тенденції, які кличе до життя міністерство освіти України, полягають у тому, щоб замаскувати правду історії, закрити українцям очі на злочини СССР, Сталіна та комуністів, на злочини сучасних болільників за долю імперії зла, обернути українську молодь на «безрідних Іванів», на сліпе знаряддя новітніх гітлерів та гітлерчуків, і цим зміцнити провідну роль РФ в СНД.

Створивши шляхом призначення Табачника на міністра освіти України гнівозвід від своєї особи, Янукович не відкрив Америки. До таких громозводів-гнівозводів удавався до Януковича й батько всіх народів, мавши на увазі таким кроком розпалювати міжнаціональну ворожнечу, а тоді мати в кулаці обох ворогів.

Чи ж можна сподіватися, що мудрі ізраїльські голови схвалять згоду Д. Табачника стати з волі Кремля громозводом для Януковича і заразом палієм міжнаціональної ворожнечі?

Святослав КАРАВАНСЬКИЙ

Є ЗАПИТАННЯ

ЧАС ВИЗНАЧИТИСЯ

Закінчується формування влади В. Януковича на Прикарпатті. Призначено й перепризначено заступників голови, начальників управлінь і відділів облдержадміністрації. Закінчується аналогічна робота і в райдержадміністраціях.

Склад команди викликає певне нерозуміння стосовно представлених у ній конкретних осіб. Зрозуміло, коли в команді залишилися або прийшли представники від Партії реґіонів, або тих партій, які увійшли в коаліцію у Верховній Раді. Але не зрозуміло, чому заступником голови облдержадміністрації залишився В. Брус, який обраний до обласної ради за списком БЮТ? Чи Єдиний центр уже в коаліції, якщо голова Івано-Франківської міської організації цієї партії Р. Гусак став заступником голови облдержадміністрації? Чи УНП входить в коаліцію, а чи вийшов з УНП ще один заступник голови облдержадміністрації Р. Струтинський? Чи **ввійшли в коаліцію партії національно-демократичного спрямування, що оголосили про опозицію до влади В. Януковича,** від яких у свій час були призначені начальники управлінь і відділів облдержадміністрації та інші відповідальні посадовці облдержадміністрації, і залишаються на посадах нині?

Аналогічні запитання виникають і по райдержадміністраціях, де, за скромними підрахунками, біля 70 відсотків діючих голів і заступників є представниками тих же вище вказаних партій.

Як можна суміщати роботу з виконання програми В. Януковича з опозиційністю до нього, перебуваючи в опозиційній партії?!**Виходить, що вдень на робочому місці ці держслужбовці сумлінно працюють, закликають і спонукають трудящих виконувати програму В. Януковича, а ввечері йдуть до тих же людей і закликають їх протестувати проти антиукраїнської політики Президента і його команди. Незрозуміло.**

На жаль, в Україні немає законодавства, яке б забороняло або дозволяло членам політичних партій працювати на державній службі при зміні влади, що є в більшості країн. Щодо нашої ситуації не було б нічого дивного, якби члени опозиційних партій працювали в команді свого політичного супротивника, але це можливо тільки тоді, коли основні стратегічні інтереси і влади, і опозиції співпадають. Але цього в Україні немає. Нинішня владна команда відкрито працює на здачу інтересів України Росії! І що б не заявляв голова облдержадміністрації М. Вишиванюк про проукраїнську позицію В. Януковича, в це важко повірити, бо про реалії судять за ділами.

Зрештою, якби представники національно-патріотичних сил у нинішній владі дійсно були стійкими патріотами, то уявляєте, що сталося б, якби вони всі вийшли з владних структур, залишивши там тільки **проффесіоналів?**

Але цього не станеться, тому що для багатьох з «патентованих вічних» революціонерів, які сорочки на собі рвали, закликаючи людей не допустити приходу до влади представника кримінального клану, зараз цей клан став рідним. Ці люди вже показали, що вони вибрали свій ганебний шлях.

А що скажете про членів різних рад при голові облдержадміністрації, які представляють партії, опозиційні до влади В. Януковича?! Що вони йому радять? Як виконувати програму Президента чи протилежне? Якщо держслужбовців ще якось можна зрозуміти, то цю категорію зрозуміти важко.

А залишивши все так, як воно є, втратимо Україну!

В. П.

З ПЕРШИХ УСТ

СТЕПАН ВОЛКОВЕЦЬКИЙ:

ПРО ДЕРЖАВНІСТЬ, «ПРОСВІТУ», ПОЛІТИЧНУ СИТУАЦІЮ

Степан Волковецький належить до тих людей, котрі вміють і мають що сказати. Нещодавно він був гостем редакції долинської районної газети «Свіча». Розмову можна окреслити трьома оцінками нашого життя: незалежності, діяльності «Просвіти», нинішньої політичної ситуації.

ЩОБ НЕ ВТРАТИТИ ДЕРЖАВНУ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ...

– Нещодавно, 10 червня цього року, в області створений Народний Комітет захисту України. Мене і Дмитра Захарука – голову виконкому обласної ради першого демократичного скликання – обрали співголовами. На всеукраїнському рівні такий Комітет створений раніше. Його очолив наш земляк, поет, класик української літератури, політик, дипломат Дмитро Павличко. Члени обласного Комітету – представники основних політичних партій та громадських організацій – Конґресу українських націоналістів, Руху, Всеукраїнських об'єднань «Батьківщина» й «Свобода», «Тризуба» імені Степана Бандери, Об'єднання ветеранів, ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка, Союзу українок, «Жіночої громади», та багатьох інших. Серед відомих науковців – професори Степан Ґеник, Роман Яремійчук, Василь Мойсишин, Василь Бойко. Відомий у світі письменник Юрій Андрухович є ініціатором і членом всеукраїнського Комітету. Поки що не підтримали діяльність Комітету «Наша Україна» та «Фронт змін».

Чому він створений? Відповідь на це запитання дала наша українська дійсність. Вона є такою, що можемо втратити свою державу. Як людина, яка професійно займається політикою з 1989 року та разом з іншими депутатами проголошувала Незалежність та ухвалювала Конституцію України, можу стверджувати, що більшої загрози нашій державності від часу проголошення Незалежності не було.

У чому полягають ці загрози? Тут є і причини міжнародного плану, і причини внутрішні, суто українські. Якщо казати про перші, то це – економічна криза, посилення впливу нашого північного сусіда, домінування його інтересів у багатьох сферах міжнародної і європейської політики. Внутрішні причини – роз'єднаність національно-демократичних сил, апатія, зневіра та користолюбство багатьох людей (про це окрема розмова – вона ще попереду). Народний Комітет захисту України покликаний координувати зусилля всіх громадсько-політичних сил, чинити опір антиукраїнським діям, в тому числі влади, звідки вони не надходили б.

Серед небезпек, що їх такими вважає Комітет, – порушення демократичного принципу Конституції, узурпація всіх гілок влади однією політичною силою – Партією реґіонів разом із комуністами, які є давніми противниками Української держави. Й вони з підтримкою фракції Литвина, по суті, працюють на розвал України. Хіба вони не розуміють, що факт перебування Чорноморського флоту є контролем Росією території Української держави?

Можу професійно оцінювати зовнішню політику як людина, котра майже вісім років працювала в українській дипломатії, представляючи Україну за кордоном у ранзі посла. Я стверджую, що проголошення України позаблоковою державою означає відсутність будь-яких ґарантій безпеки, позбавлення держави європейської та євроатлантичної перспективи. Тепер кажуть, що «ми за рух до Європи, але проти НАТО» і що «Європа створить нам безпеку, бо ми на неї будемо працювати». Це абсурд. Запевняють нас у цьому люди лукаві або некомпетентні, котрі не знають того простого факту, що європейської безпеки без НАТО просто не існує.

А як розцінювати намагання передати Росії керування стратегічними об'єктами, галузями, котрі є визначальними в українській економіці – нафтову та газотранспортну галузі, атомну енерґетику, авіабудування, машино- та суднобудування?

Нинішній Президент України Віктор Янукович перед світовою спільнотою заперечив те, що голодомор в Україні був геноцидом. Як ґарант держави він порушив закон, ухвалений Верховною Радою України, бо мав би захищати свій народ, а він виступив не як глава держави, а як керівник антиукраїнської сили.

Мова є одним із основних елементів культури, державності, національної пам'яті. Що сьогодні маємо? Тиск на українську мову, звуження сфери її вживання, надання статусу реґіональної російській мові. Таку політику, як відомо, впродовж багатьох століть здійснював Кремль, у тому числі в радянський період. Очевидно, повертаємося до старої імперської політики, але тепер її проводять так звані українські керманичі. Прикладом служить антиукраїнська діяльність міністра освіти Дмитра Табачника. Це і фальсифікація історії, і заперечення нашого героїчного минулого, починаючи з часів козацьких і закінчуючи подвигами повстанців. З цим змиритися не можемо. Та ніде в світі немає такого, щоб дві держави, в тому числі сусідні, видавали спільну історію чи спільні підручники. Тому що історію кожен народ створює самостійно і не звертається до іншого, навіть до доброго, щоб той написав її. Знаємо, яка історія писалася раніше під диктування Кремля й, очевидно, не хочемо такої історії, бо вона буде неправдивою. Знаємо про скасування іспитів з української мови у вишах та намагання зробити це в деяких школах. Із навчальної програми викидають твори Ліни Костенко, Дмитра Павличка, Василя Симоненка та інших письменників-патріотів. І чи можемо проковтнути образу та провокацію, коли той же Дмитро Табачник сказав, що галичани – не українці. Я переконаний, що треба чинити опір усім антиукраїнським діям.

Як тут не згадати про тиск на четверту владу – засоби масової інформації, підпорядкування телевізійних каналів, газет і журналів. Таким чином, ми повністю підконтрольні одній політичній силі, яка веде Україну «вперед», змінюючи курс на сто вісімдесят градусів назад.

Повертаючись до організаційних моментів, скажу, що ми створили Провід, у який увійшли керівники провідних політичних партій та громадських організацій, домовилися про план роботи.

Якою буде наша праця?

Ми повинні казати людям правду про діяльність Президента, Верховної Ради України, коаліції. На перше місце поставити інформаційну діяльність. Кожен громадянин повинен знати об'єктивну інформацію про небезпеку, котра нависла над Україною. Комітет у Києві реалізує проект по Інтернету «Чорна книга діянь Януковича», видається та постійно поновлюється книга «В. Ф. Янукович. Сто днів ганьби і зради», збирається інформація з кожного району. Ініціюватимемо, братимемо участь у масових акціях, зокрема, з відзначення історичних дат та подій нашого героїчного минулого. Та цього мало. Нині багато мовиться про історичні об'єктивні речі. Але їх не пов'язують із сьогоденням. Ми ж, думаючи про минуле, повинні не забувати про політичну потребу чинити опір антиукраїнським силам. Закликаємо в кожному районі, місті, селі створювати місцеві структури Комітету, щоб цей опір був організований. Сьогодні потрібні акції більш радикальні, масові пікетування як вияв народної волі. Бо, зважаючи на певну апатію наших співгромадян, їхнє розчарування та дії антиукраїнських сил, не так просто це робити. Закликаємо всіх, а найперше земляків, котрі в 1989–1990 роках були членами Товариства української мови імені Тараса Шевченка, перших рухівців, членів інших об'єднань, усіх людей, яким небайдужа доля України, захищати інтереси Української держави.

Моє слово не до тих, які колись були з нами, а тепер ситі й задоволені отриманими статками, готові змиритися навіть із фактичною окупацією України. Моє слово найперше до тих, хто за покликом сумління під синьо-жовтими прапорами ішов до людей і говорив правду в 80–90-х роках і раніше. Багато з них, часто розчаровуючись у своїх найкращих сподіваннях, залишилися чесні перед собою, перед своїм народом, готові боротися і йти далі. З такими й будемо захищати інтереси України.

І ще – слово до молоді. Ми, старші, проголосили Незалежність, ухвалили Конституцію, заклали основи омріяної століттями державності. Багато з нас іде далі. Але естафету мають перебрати молоді. Ваше слово, молоді українці!

«ПРОСВІТА» ЗАВЖДИ Й УСЮДИ

– Вважаю, що «Просвіта» – найдавніша громадська організація – має в нашому суспільстві велику перспективу. Це проект історичного значення, унікальний проект. За австрійської, польської та російської окупацій він дозволив не тільки зберегти українство, але й сформувати національне мислення й державницький чин українців. Знаємо ж, що із «Просвіти» вийшли основні діячі-державники Західноукраїнської Народної Республіки, Української Народної Республіки, борці ОУН–УПА, дисиденти-шістдесятники. Були часи, коли в кожному селі діяли осередки цієї організації. Вчителі, священики, активні господарі формували їхнє ядро.

Стосовно просвітянської ідеї, то я завжди відчував себе просвітянином. Після завершення посольської місії в Грузії, був обраний головою обласної «Просвіти». Працював тоді й тепер на громадських засадах.

Я щасливий, що, коли був Надзвичайним і Повноважним Послом України в Грузії, щось-таки зробив для утвердження Української держави. Організовував єдину на території СНД українську школу ім. М. Грушевського, інтеґровану в систему міносвіти Грузії, в якій сьогодні успішно навчаються близько 250 учнів. Це приклад для тих, хто сумнівається, чи можна зробити таку ж школу в Росії, де проживають мільйони українців, а жодної повноцінної школи, окрім недільних, немає.

Мені також вдалося відновити в місті Сурамі експозицію музею Лесі Українки, відкрити консульську установу. Завдяки моєму клопотанню Україна отримала земельну ділянку для будівництва українського посольства у престижному районі Тбілісі. Зазначу, що ці та багато інших справ я зробив з власної ініціативи за підтримкою президентів України Л. Кучми та Грузії Е. Шеварднадзе, а не за вказівкою Міністерства закордонних справ. Те саме можу сказати і про свою посольську діяльність упродовж двох з половиною років у Азербайджанській Республіці. Там організував спорудження пам'ятника Тарасові Шевченку, який відкрили президенти України В. Ющенко та Азербайджану І. Алієв.

Значно підвищився рівень роботи в економічній та енерґетичній сферах. Ми отримали реальну можливість забезпечувати себе альтернативними енерґоносіями, а найперше – нафтою, щоб відійти від фатальної залежності від східного сусіда.

...Та повернімося знову до «Просвіти». Як вона сьогодні виживає? Коли я не був її головою, ставився неґативно до виставок, ярмарків, розпродажів, що відбувалися в «Просвіті». Але потім, коли потрібно було робити ремонт... Приміщення були геть запущені, не було жодного комп'ютера. Два останні роки приміщення не опалювалися. Тепер ситуація змінюється на краще. «Просвіту» частково фінансує обласний бюджет. Але цих грошей вистачає лише на заробітну плату і частково на оплату комунальних послуг. А на ремонт, на заходи?.. Тому заробляємо і виставками-продажами, і видавництвом, ініціюємо благодійні пожертви. Тож, коли приходять люди й починають докоряти цими виставками, я їх прошу підказати інший спосіб, як вижити. Бо сьогодні громадські організації хоч і працюють на ентузіазмі, але безгрошів'я, відсутність засобів та можливостей значно стримують їхню діяльність. За зароблені кошти видаємо газету «Галицька Просвіта».

У кожному районі нині діє «Просвіта». У 1989 році в Товаристві української мови імені Тараса Шевченка (тоді вона так називалася) перебувало 20 тисяч просвітян. Сьогодні їх майже 16 тисяч. Але в багатьох селах вона нині не діє. Тож треба докласти праці й зусиль для її повноцінного відродження.

Тому ще 2004 року ми обґрунтували концепцію відродження «Просвіти» в кожному селі, трудових колективах міста. Легко собі уявити, що, якщо б цього вдалося досягти в більшості реґіонів України, то сьогодні ми мали б іншу Верховну Раду та інше керівництво України, тобто загалом інше українське суспільство. Але ж це не фантазія – такий історичний досвід мала Галичина до Другої світової війни. Тому, переконаний, відродження «Просвіти» – глибока історична традиція та політична потреба. Зокрема, в селі, де «Просвіта» може об'єднати священика, вчителя, лікаря, сільського голову, працівника культури, свідомого господаря, підприємця, створиться міцне й активне ядро як основа нового громадянського суспільства в Україні. Бо ніхто не вирішить наші проблеми замість нас, ні зовнішні, ні внутрішні інвестиції чи допомоги. Мусимо розуміти, що тільки самі мусимо організуватися, як це робили наші попередники в австрійські й польські часи.

МАВ БУТИ НЕ АКТ ПРОГОЛОШЕННЯ, А ВІДНОВЛЕННЯ

– Нещодавно ми святкували 14-річчя ухвалення Конституції України. Чітко пригадую ті часи. Планували ухвалити Основний закон упродовж року від Дня Незалежності й таким чином вибудувати основи державності.

Але через розбіжності розуміння політичними силами того, якою має бути Конституція України, зокрема, її зміст у формальних моментах – однопалатний чи двопалатний парламент, повноваження Президента, Уряду й парламенту, її ухвалення затяглося. І ще один аспект, пов'язаний із національною ідеєю. Свідомі українці, мабуть, помітили, що в країнах Балтії та Південного Кавказу, зокрема, Грузії, Азербайджану та Вірменії, відбулося відновлення Незалежності, а не її проголошення. Це має принципове значення. Перебуваючи в рядах депутатів Народної Ради – тодішньої демократичної опозиції у Верховній Раді, ми пропонували не «проголосити» Незалежність України, а «відновити». Це означає, що ми проголосили б Україну спадкоємицею державних традицій УНР, ЗУНР та наступних визвольних змагань. Але проти цього різко виступила «група 239», представлена комуністичною більшістю. І в нас не було вибору. Та сам факт є, наголошую, принциповим, особливо тепер, коли на владному олімпі переважають люди, котрі не сприймають національної ідеї, не розуміють того, що немає в світі жодної держави, яку можна було б назвати успішною, і будівництво якої велося б на інших ідеях, окрім національної. Візьмімо для прикладу Польщу, Німеччину чи Японію.

Зміни в Конституції потрібні. Переконаний, що треба скасувати зміни, внесені через політичні обставини 2004 року. По суті, вони завели Україну в правовий тупик. Українське правове поле нині настільки складне, роз'єднане, що порушений принцип Конституції України в питаннях демократії, відображення національних інтересів й пріоритетів. Сьогодні ми повинні виступати за те, щоб діяла справді українська Конституція. Проблема полягає більше в тому, що Конституція не виконується, і це підтверджене багатьма прикладами (мова, права людини, безпека і т. д.).

Стосовно проекту Конституції України третього Президента України В. Ющенка, то я з ним ознайомлений. Написав про це статтю. Вважаю проект досить цікавим. Проте нині час не такий, щоб ухвалювати новий Основний закон країни. Потрібно, в першу чергу, захистити державні та національні інтереси й пріоритети, оборонитись від поглинання сусідньою державою.

І останнє. Я завжди пам'ятав оці двадцять років своїх земляків, цінував те високе довір'я, яке вони виявили мені на виборах у 1990 та в 1994 роках. Вважаю себе зобов'язаним працювати для людей і тепер, особливо в час небезпеки для нашої державності. В «Просвіті» чи в Комітеті, що є опозиційною структурою до діючої влади, особистих вигод ніхто не має. Але є факт внутрішньої окупації України, проти якої треба боротися. І ми будемо це робити, як робили з 1989 року.

ЖИТТЯ ОСЕРЕДКІВ

У кожного народу є своя свята вершина, до якої йдуть, щоб очиститися духовно висповідатися, попросити благословення. Усі шляхи українців ведуть до міста над Дніпром – Канева, до Тарасової гори. Вклонитися світлій пам'яті Великого Українця було давньою мрією й колективу народного хору «Просвіта» з Коломиї. І ось вона здійснилася у часі 149-ої річниці перепоховання Тараса Шевченка в Україні.

Просвітяни на святій вершині України над Дніпром

УСІ ШЛЯХИ УКРАЇНИ У КАНЕВІ СХОДЯТЬСЯ

Їхали потягом. У столиці на вокзалі нас зустрів киянин Дмитро Кашуба у гарній вишиванці. Він зголосився допомогти в нашій подорожі. Далі до Канева добиралися двома бусами.

Канів зустрів багатолюддям, приємною чистотою і сонцем, майже на кожному кроці бабусі пропонували недорогі букети весняних ірисів та гіацинтів. Та, що парадоксально, з квітами прямуємо до Шевченка вулицею... Леніна. А перед цим проїжджали повз височезний пам'ятник цьому тирану... І це при тому, що сюди щодня прибувають шанувальники Шевченка з різних куточків не лишень України, а й багатьох країн світу. Пригадалися слова вірша Валерія Нетреби «До земляків»:

...Ми не пани в своїй господі...
Святої простоти натура!
Забули Крути і Батурин,
Голодомори і ґулаґи
І їх творців... Криваві стяги
Спалить не маємо відваги...
Чого спимо?! Чого ждемо?!
Коли ж, незрячі й ниці ми,
Нарешті станемо людьми?!

Отак у невеселих думках підіймаємося на гору монументальними ґранітними сходами з металевими ажурними українського орнаменту поручнями.

Ще здалеку побачили величний пам'ятник, поряд гробівець і мальовничий вид на Дніпро. Втому, як рукою зняло, недарма кажуть, що на Тарасовій горі сили прибувають. Серце завмирає від тієї краси й простору, які оточують Тарасову усипальницю. Хочеться плакати й радіти, на душі легшає, що можеш помолитися за його безсмертну душу.

...Усі шляхи України сходяться в Каневі. Як написав Олесь Гончар у книзі вражень: «Тарасову гору видно всій Україні! Видно її сьогодні всім континентам земної кулі». До підніжжя пам'ятника, на гробівець від удячних нащадків з Коломийщини лягають живі квіти, сплакують воском свічечки, а щирі молитви підхоплює вітер і несе в небеса, далеко за Дніпро. Від душі акапельно, в академічній манері, співаємо на слова Шевченка низку хорових творів, що вилились у справжній концертний віночок шани Великому Пророку. Щирі оплески від присутніх, які прибули до Шевченка з різних куточків України. Подячні слова коломийським хористам від громади, від працівників музею висловила завідувач науково-дослідного відділу «Історія Шевченкової могили» Раїса Танана, яка побажала, щоб і нарік над сивим Дніпром лунав злагоджений спів коломийської «Просвіти» під орудою незмінного Романа Хімея. Вона зауважила, що на цьогорічне вшанування річниці перепоховання прибули тільки два хори – Черкаський і коломийська «Просвіта». Чи то сутужні часи економічної кризи, чи змілілі, зачерствіли душі зневірених українців?..

Уже вісім років музей Т. Шевченка біля його усипальниці функціонує не як музей, покликаний утверджувати феномен українського поета, художника, мислителя, не як храм духовності нації, а лишень як об'єкт реставрації. У такий відповідальний час працівники Шевченківського національного заповідника б'ють на сполох, привертаючи увагу владних структур до цієї пекучої проблеми. Прикро. Зраділи хіба що від почутого. Одна мешканка Донецька запропонувала, щоб відкрили рахунок музею для доброчинних внесків. Якщо кожен українець заофірує хоч по одній гривні, то зберемо 47 млн. грн., яких буде достатньо для завершення реконструкції музею. Адже в 1925 р. могила оголошена державним заповідником. Ще в часи репресій спромоглися встановити пам'ятник і збудувати музей за проектом Василя Кричевського. Ще 1989 р. могилу з Канівським заповідником попередньо номіновано до списку всесвітньої спадщини. Та майже за 20 років незалежності держава не спромоглася внести заповідник до списку ЮНЕСКО.

Неподалік зачиненого музею осиротіло світить маленькими шибками Тарасова світлиця. Тут бували Леся Українка, М. Коцюбинський, В. Стефаник, С. Петлюра, М. Лисенко, О. Кобилянська, І. Труш, В. Винниченко, Б. Грінченко...

Ми не могли оминути пам'ятник на честь калушанина Олекси Гірника, який на знак протесту проти русифікації України спалив себе тут, на Чернечій горі, в ніч на 21 січня 1978 р. Помолилися за душу справжнього українця, заспівали «Отче наш», «Богородице Діво», «Вічная пам'ять».

Втамувавши на Чернечій горі джерельною водою спрагу, зі щемним почуттям спускалися східцями вниз. На думку прийшли слова, написані колись відомим кобзарем Олексієм Чуприною: «Співати на Тарасовій горі – честь, вище якої немає на світі».

Над вечір нам стелилася дорога до Софіївської Борщагівки, де, за домовленістю з Дмитром Кашубою, мали зупинитися на нічліг. Важко підібрати слова, щоб висловити вдячність за приємну несподіванку, котра очікувала нас на місці прибуття. Просторим шкільним подвір'ям розлого, щиро, по-народному лунало «Ой, зелене жито, зелене, хорошії гості у мене» у виконанні народного хору Віталія Лисенка під орудою заслуженого працівника культури України Ірини Якубовської.

За щедрим гостинним столом ще довго лунали українські пісні. На завершення – «Многая літа» обом колективам. На згадку про зустріч меценату Дмитрові Кашубі вручили невелику бібліотечку про Коломию, про її творчих людей, писанки. Натомість отримали буклети про хор Лисенка. Від імені керівника «Просвіти» Василя Глаголюка подарували Ірині Володимирівні так доречні нещодавно випущені авторські нотні видання для хорового співу.

Сонячний ранок Зеленої неділі обіцяв гарну днину та додав урочистого хвилювання від тієї думки, що нарешті здійсниться ще одна мрія хористів – відспівати Святу Літургію Михайла Гайворонського у монастирській церкві Василія Великого УГКЦ (за запрошенням священика, нашого земляка з Коломийщини о. Рафаїла). У церкві побачили багатьох знайомих, вихідців із Коломийщини, які зі сльозами на очах дякували за зустріч із земляками.

А потім ми побували на Аскольдовій могилі, де помолилися на місці вічного спочинку невинно закатованих юнаків, студентів – героїв Крут. На місці сплюндрованої колись Аскольдової могили побудована греко-католицька церква, де зазвичай зустрічаються українці з різних куточків рідної землі й закордоння. Помолившись, спустилися в крипту, колишню усипальницю князя Аскольда. Неподалік церкви побачили високий дубовий хрест. Роман Янчій, доктор біологічних наук, професор інституту ім. Богомольця, брат нашої хористки, уродженець Саджавки, який з приємністю погодився супроводжувати нас столицею, розповів цікаву річ. Дубовий хрест, встановлений на Аскольдовій могилі, виготовив у Товмачику майстер Тесленко, перевезений до Києва Григорієм Грицаком. Для Києва ж був виготовлений і інший дубовий хрест – на місці церкви Василія Великого, де планували храм Святої Анни.

Попереду нас чекав Меморіал пам'яті жертв голодоморів в Україні. Видовище вражаюче. Комплекс споруджений на Печерських пагорбах в одному з мальовничих місць Києва – на високому березі Дніпра, неподалік Києво-Печерської лаври.

Перед входом у музей заспівали молитви, «Коли ви вмирали...», «Вічную пам'ять» за душі мільйонів заморених голодом. Старші кияни просльозилися, впізнаючи нас, запитували: «Це ви співали у храмі Василія Великого?»

Додому везли багато вражень, позитивний заряд енергії. У потязі багато співали, пасажири слухали, просили співати ще і ще, казали, що такого не почуєш і на телебаченні, та й на весіллях молодь розучилася співати.

За духовно-пізнавальну мандрівку ми щиро вдячні всім доброчинцям, які фінансово допомогли здійснити культурний проект Київ–Канів у рамках відзначення 20-річчя хору «Просвіта», а саме: М. Вінтоняку, М. Угорському, В. Антонюку, В. та О. Глаголюкам, Г. Перцович, О. Городиській, М. Грепиняку, М. Шквіруку, Б. Курко І. Свідзінському, М. Біловолу, Г. Риндич, М. Дем'янюку, Б. Шевазі, Я. Остуруку, І. Палагнюку, Т. Жибаку, Ю. Рудко, В. Олійнику, М. Ткачику, В. Киселиці, а також киянам Дмитрові й Ользі Кашубам та Ірині Якубовській. Многая вам літ!

Мирослава ГРУШЕВСЬКА

ПОДВИЖНИКИ

ПОДВИГ У ЗАСЛАННІ

...І табори озвались громом.
А попереду, як маяк,
Світив і вів четверту зону
На страйк-борню Євген Грицяк...

...І зникли сталінщини роки,
Та пам'ятаймо про ті дні,
Щоби історії уроки
Більш не повторювались, ні!
Бо маєм світле небо й сонце,
Вкраїну і її красу...

Іван Грекуляк

В Устянській ЗОШ I–III ступенів, що на Снятинщині, з ініціативи просвітян, учителів та учнів відкрили музей Євгена Грицяка, народного героя України, організатора Норильського повстання.

На відкриття музею прибули побратими, друзі, рідні героя. Серед них – заступник голови райдержадміністрації С. Максим'юк, гість з Києва – режисер фільму «Загадка Норильського повстання» Михайло Ткачук. Музей освятили священики о. Іван та о. Василь.

На урочистостях ішлося про кроки до створення музею. А значним кроком був захист учнівського проекту «Його життя – це подвиг». Саме проект створення музею Євгена Грицяка на обласному конкурсі зайняв призове місце.

У програмі свята були і захист учнівського проекту «Його життя – це подвиг», й інсценізація поеми І. Грекуляка «Зоря Норильського повстання» у виконанні учительського драмгуртка, і виступи побратимів, гостей. Сам же Євген Грицяк хвилююче, тепло і щиро розповів, як каторжани повстали проти сталінського режиму й пішли на смерть за свободу. Як людина з досвідом він повчально звернувся до присутніх і насамперед молодих, як потрібно пройти життя, щоб стати потрібним народові й державі, якими варто бути усім нам у важкий для України час.

У музеї розміщені цінні експонати, стенди, вітрини, речі героя. Цікавим є стенд «Євген Грицяк і його сім'я», адже його дружина Марія Грицяк понад 40 років працювала в Устянській школі вчителем української мови й літератури, була заступником директора школи; дочка Марта і сьогодні працює в Устянській школі, викладає уроки основ здоров'я; онук Тарас на відмінно закінчив Устянську школу, є лауреатом премії Героя України, депутата Верховної Ради В. Ткачука (цього року Тарас закінчив факультет історії, політології та міжнародних відносин Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича, на відмінно захистив дипломну роботу на тему «Повстання в таборах ҐУЛАҐу вкінці 40-х на початку 50-х років XX століття»).

Через газету хочемо подякувати спонсорам: шкільному колективу, батькам, учням, підприємцям, які допомогли в тому, щоб у короткому часі в школі почав діяти музей. Значні зусилля до відкриття музею доклала заступник директора школи з виховної роботи Оксана Мамчур і її сім'я. Саме Оксана Іллівна допомагала учням у створенні проекту, є керівником учительського драматичного гуртка «Струни серця», який уже два рази представляв своє уміння на обласній сцені й нагороджений грамотою управління освіти облдержадміністрації та обласної ради.

Сама історія героя Норильського повстання, музей його імені дають учителям неоціненний матеріал для виховання учнівської молоді в дусі патріотизму заради майбутнього, для процвітання України.

Ірина КУЗІВ,
директор Устянської ЗОШ I–III ступенів, член товариства «Просвіта»

АКТУАЛЬНЕ ІНТЕРВ'Ю

МИКОЛА КОХАНІВСЬКИЙ: НАЦІОНАЛЬНУ СОЛІДАРНІСТЬ ЖОДНІ ВОРОГИ НЕ ЗДОЛАЮТЬ

У Шевченківському райсуді Києва триває процес над «руйнаторами пам'ятника Леніну» у столиці України, яких очолив хлопець із Запоріжжя Микола Коханівський.

Нагадаємо, що рік тому п'ятеро українських патріотів-націоналістів на знак протесту проти невиконання Указу Президента про демонтаж символів тоталітарного режиму, пам'ятників особам, причетним до організації та здійснення голодоморів і політичних репресій, 30 червня пошкодили пам'ятник Леніну в центрі Києва. Тепер їх судять за ч. 2 ст. 296 Кримінального кодексу України (хуліганство).

Наш кореспондент поспілкувався з ініціатором акції і попосив відповісти на кілька запитань.

– Друже Миколо, йде судовий процес, а Ви на волі…

– Суд відпустив нас під підписку про не виїзд. Але ми і без неї хотіли, щоб цей процес відбувся. Відкрито, на виду всієї спільноти, аби донести до неї свою позицію. Однак на судове засідання журналістів намагаються не пустити, і вони буквально штурмом беруть судову залу.

– Розкажіть, чому Ви здійснили цей «атентат»?

– Я переконаний, поки над нами тяжіють оті демони тоталітаризму, нам ще дуже довго йти до волі. Здається, ми оті ворожі пута порвали і зруйнували деспота трон, але вони ще висять на нас. І це наша біда.

– Як писав поет Богдан Бора, «ще не було країни на землі, щоб у віках свободи не зазнала, і щоб з тавром рабині на чолі осанну вічно деспотам співала…»

– А українці співають, бо у моєму рідному Запоріжжі навіть пам'ятник Сталіну поставили, а в Одесі – руйнівниці Запорізької Січі Катерині.

– З усього видно, роботи Вам додається. А хто Ваші побратими?

– Скажу, що це була акція соборності України. Я із Запоріжжя, Андрій Тарасенко – із Кривого Рогу, Олександр Задорожний – з Рівного, Іван Срібний – із Чернігова, Богдан Франт – житомирянин. Галичина не представлена, оскільки у вас уже цю духовно важливу справу давно завершили. До речі, я давно попереджав владу: виконайте Указ, не спонукайте це робити законослухняним громадянам. Навіть з кувалдою не раз побував біля цього демона. Не послухали… А потім склалось так, що і хлопці підібрались надійні, і ніхто заздалегідь не дізнався про наш намір, і розкладна драбина знайшлася, і відповідний інструмент. А переконання і прагнення це здійснити були завжди.

– Чи не закидають Вам руйнації пам'ятки ЮНЕСКО?

– Та це Табачник пустив чутки, що в 2007 році Ленін *(пам'ятник Леніну в Києві – авт.)* занесений у список ЮНЕСКО. Я його ще у ЗМІ звинувачував у брехні, але він так мені й не відповів. Зрештою, який же це витвір мистецтва? Ви цьому вірите? Бовван це…

– Із Табачником у Вас стосунки не складаються?

– Та які можуть бути стосунки з таким україножобом? 17 березня ми проводили акцію біля Міністерства освіти і науки проти призначення Табачника на посаду міністра. І сталася бійка, яку спровокував його помічник. Але міліція напевне з політичних міркувань порушила проти мене кримінальну справу.

– Ви відчуваєте тиск влади?

– Буквально з перших годин. І донині відчуваю стеження. Хоч ми і заявили, що це було не хуліганство, а суто ідейна акція. Але це лише розізлило міліціянтів. Погрози були різні, якщо вже не прибити нас остаточно, то – «за півроку *(а було це за півроку до президентських виборів – авт.)* чекайте, бандерівці кляті, хохли нещасні, Янукович прийде, ми усіх будемо до стінки ставити». А що вже «обкладали» нас матюками, а ще обзивали «хохол», «бандерівець». Хоч останнім – я горджусь. Та ще дуже вже вони ненавидять Бандеру і Шухевича…

– А чи підтримала Вас партія, патріотична громадськість?

– Насамперед скажу, що діяли ми не за рішенням чи завданням Конґресу українських націоналістів, а лише за своїми ідейними переконаннями й почуттями. Але КУН нас підтримав, буквально відразу було організовано пікет на нашу підтримку. Громадськість підтримує і в часі судових слухань.

– Але ж побиття Леніна – не перша Ваша акція?

– Так, ми організовували відзначення річниць Помаранчевої революції, а в минулу річницю Незалежності, під час параду на Хрещатику, на даху тролейбусної зупинки підняли гасло «Слава героям ОУН–УПА!» А потім розбили морду Петровському *(пам'ятник відомому компартійцю – авт.)*.

– Напевно, наслідуючи Ваш приклад, нещодавно якісь молоді люди намагались поквитатися з дружиною Леніна Крупською.

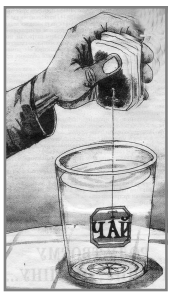
– Це якісь не відомі мені патріоти. Наголошую, що наша акція ідейна і ми розраховуємо на широкий суспільний резонанс з тим, аби в Україні нарешті знесли всі пам'ятники нашим деспотам. І я вірю, що так буде. Бо нація, що вшановує своїх катів і не знає, чи не визнає своїх справжніх героїв, не може бути повновартісною. Небайдужість українців до нас і нашого вчинку є великою підтримкою і вселяє надію. Національну солідарність не подолають жодні вороги. Разом переможемо.

Розмовляв ***Богдан ВІВЧАР***

АГІЙ!

«БЕЗКОРИСЛИВІ БРАТЕРСЬКІ ОБІЙМИ…»

Заварка від влади Януковича українському народу

Нещодавно стало відомо, що українська влада дала добро Росії на добудову третього й четвертого енергоблоків на Хмельницькій атомній електростанції. За різними оцінками, заплатимо за них удвічі, а то й учетверо більше, ніж коштують. Окрім цього, проекти – сумнівні, за застарілими технологіями і знову (як Чорнобиль) повинні бути добудовані до кінця 2016 року. Головне, що вся ця «радість» – у нас, галичан, під боком.

Чого ж можна чекати від такого сусідства? Експерти обережні у висловлюваннях і констатують, що дії російських та українських керівників щодо добудови реакторів насторожують. Це сказано дуже м'яко. Лякає така поступливість і позиція «все, що побажаєте», яку українська влада демонструє щодо Москви, до того ж – за рахунок спокою і безпеки власних громадян. Адже, не дай Боже, витік радіації чи аварія – матимемо свій «Чорнобиль». Російська сторона отримає лише зиск – енергію і прибутки. Тому не дивно, чому «сусідка» так розщедрилась і виділить на добудову до 6 мільярдів доларів. А ще торік попередня вартість спорудження двох енергоблоків оцінювалась у 15 мільйонів гривень. Тепер називають цифру втричі більшу.

Вартість російських реакторів завищена в чотири рази – сказав нещодавно відомий експерт Богдан Соколовський. Будівництво двох російських реакторів «з нуля» для Китаю коштує 1,7 мільярди доларів, в Індії – 1,6 мільярди. До того ж, у нас фізична готовність третього блоку становить 70, четвертого – 28 відсотків. То що має бути дешевше? У москалів – будова нових – дешевша. Ось так!

Пропоновані блоки ще ніде не апробовані. Лише тепер їхня промислова експлуатація має розпочатися на Хмельницькій АЕС. Про яку надійність може йти мова? Крім цього, вчені кажуть, та й ми це добре знаємо, що під час кризи споживання електроенергії різко зменшилося. Тобто в нас уже надмір встановлених потужностей.

Візьміть наш енерговелетень Бурштин. Кажуть працівники електростанції – з дванадцяти блоків працює лише три, й, до того ж, по 50 мВт. Решта стоїть і не ремонтується (!). В грудні – буде приватизована й, мабуть, зовсім зупинена. Три мільярди за один блок – це корупційна складова на дві країни (так стверджує Ольга Комарна – науковий співробітник при РНБО). Чи потрібні ще арґументи, шановні краяни, народні депутати України?

Отже, нашу і російську владу цікавить тільки нажива і на добудові, і на експорті електроенергії! Ті ж експерти стверджують, що Росія хоче прив'язати на коротку мотузку Україну ще й в енергетичній сфері. Адже 6 мільярдів доларів – треба віддати. Це, напевно, як борг за газ у дев'яності роки – навічно.

Що нам треба робити? Вам, народні депутати України від демократичних сил, треба все зробити, аби ті злочинні плани не здійснилися. Не дати приватизувати Бурштинську ТЕС. А якщо вже іншого виходу немає, то акціонери – не росіяни, не українські олігархи, а працівники ТЕС – теперішні та всі, які працювали на цій будові комунізму (тисячі акціонерів) повинні захистити своє виробництво. Господи, дай розуму та непоступливості депутатам і всім нам.

Михало РУДКОВСЬКИЙ

МОВНА СИТУАЦІЯ

СУМНА СТАТИСТИКА

З приходом нової влади на Сході, Півдні та в Криму почалися розмови про засилля там передач українською мовою і їх просто знімають з ефіру. Але про яке засилля можна говорити?

Готуючи інформацію про мовний баланс в Україні, яка віддзеркалює поширеність української та російської мов у різних сферах громадського та приватного життя Всеукраїнське об'єднання «Свобода» врахувало офіційні дані Нацради, згідно яких частка української мови в українському телеефірі має становити понад 75 відсотків. Ніби все гаразд, кажуть політологи з ПР. Але досить нам кілька хвилин поклацати пультом, і ми переконаємось, що української мови в телеефірі набагато менше, а на окремих каналах вона тільки в рекламі.

Але, щоб бути об'єктивним, студенти Львівського університету «Львівська політехніка» два вечори контролювали точність вимірів за секундоміром з 17 до 24 години мовної трансляції. Моніторились 12 найпопулярніших серед українських глядачів телеканалів: «Інтер», «1+1», «ICTV», «СТБ», «Новий», «Перший національний» (+ «Ера»), «Первый», «5 канал», «НТН», «К-1», «ТЕТ» та ТРК «Україна». І ось результат. Частка звучання української мови на каналах склала 55,6 відсотки, російської 44,3 відсотки. Без реклами питома вага української мови становить уже 41,4 відсотки, а російської – 58,6 відсотки. Я переконаний, що цей показник є реальним і свідчить про політику телеканалів.

Найуживаніша українська мова є на «Першому національному» – 90,6 відсотки та на «5 каналі» – 85 відсотків без реклами. Найнижчі

показники на каналі ТРК «Україна» – 21 відсоток української проти 79 відсотків російської, на «Інтері» – 16 до 84 відсотків на користь російської, а ось на «новому» лише 8 відсотків української. Чітко видно, кому закон не писаний.

Звичайно, 98 відсотків каналів приватні, а олігархи далекі від усього українського. Якщо врахувати, що значна частка простих смертних не користується тарілками-антенами, то ці прості смертні дивляться 10–12 каналів, на яких є ще хоч трохи української мови. На кількох десятках «тарілкових» каналів української не почуєш узагалі.

Підсумовуючи «суцільну українізацію» на українському телебаченні, можна сказати, що це вимисел. Фактично і раніше, за Президента Ющенка, вимоги 75 відсоткової частки української мови на телебаченні ніхто не виконував, а тепер і поготів не виконує. «Рулить» не закон, а ринок, до того ж, ринок не український, а російський. Вітчизняне телебачення це на загал така собі велика «телебудка», яка ретранслює російський продукт, у найкращому випадку із субтитрами. Як на мене, субтитри українському глядачеві малокорисні – вони відволікають глядача від картинки.

Перший крок реґіонали вже зробили – вимоги знизити з 75-відсоткового до 50-відсоткового україномовного продукту, а зараз такого залишилось до 30 відсотків, і надалі продовжує падати. Полишена новою Нацрадою сам на сам з ринковою стихією українська мова швидко зникне з телебачення. У новому керівництві України нема кому постояти за державну мову в ЗМІ. Це очевидно з програм трансляції футболу з ПАР, коли на «Першому» й ICTV огляди йдуть російською.

І хоча пані Герман, про людське око, взялася відповідати в ПР за гуманітарну політику й наче обстоює українське, я мало вірю, що посіяні нею україножильські зерна після трьохсотлітніх панувань проростуть на макіївсько-єнакієвсько-донецькому камінні нової влади. Зрештою, маємо позитив у Європі (Греція, Румунія, Мадярщина), де люди виходять на страйки захищати свої платні соціальні та національні інтереси. Ми ж навпаки мовчки схвалюєм, коли російськомовні залазять нам на шиї та ще й баламкають ногами… Коли ми позбудемось хохляцтва, самоприниження, другосортності? А доки не позбудемося, над нами далі пануватимуть зайди. І це на 19-му році незалежності…

Степан БОЙКО,
просвітянин

ЗУСТРІЧІ

ПОВЕРНЕННЯ В ЮНІСТЬ

У Чернівецькому національному університеті відбулася незабутня зустріч випускників фізичного факультету 1971 року.

Минуло багато років відтоді, як ми ще зовсім юні, здобувши вищу освіту, почали долати важкі життєві дороги. І ось ми повернулись у свою альма-матер. Заходимо в аудиторію, сідаємо за парти й так хочеться, щоб ще й викладач був, задав запитання, викликав до дошки. Згадуємо студентське, здавалося, безтурботне життя, лекції, лабораторні, колоквіуми, заліки, екзамени, курсові…

На попередніх зустрічах говорили про свою роботу, досягнення… А тепер більше ведемо мову про успіхи дітей та онуків. Хоч і ми досягли немало.

Деканом фізичного факультету є наш однокурсник професор Іван Гуцул, і нам було дуже цікаво дізнатись про його шлях. Адже перший курс він закінчив на математичному факультеті. На різних кафедрах фізичного факультету університету й багатьох інших в Україні та за кордоном наші однокурсники працюють професорами, доцентами, викладачами, а також учителями й директорами багатьох навчальних закладів.

Багато фізиків, як і я, відпрацювавши за скеруванням університету вчителями, працювали і працюють на інженерних посадах на підприємствах та об'єднаннях, за кордоном. А в новітні часи багатьом довелось перекваліфіковуватись у редакторів, журналістів, бібліотекарів, продавців і ін.

Жаль, час бере своє. Чимало випускників уже відійшли від нас. Зрештою, всі змінюємось, та не помічаємо цього. А тут прекрасно видно, що так, як і всі решта, змінився ти сам. Такі зустрічі дають можливість з великим душевним трепетом не тільки згадати молоді роки, але й зробити висновки для подальшого життя. Тільки справжні друзі та добрі приятелі можуть співпереживати, чекати й готуватися до зустрічі. Тому велика подяка її організаторам – Марії Ілащук, Оресту Данилевичу, Олександрові Бружі та багатьом іншим.

Зринають в пам'яті слова та побажання шановних наших викладачів Івана Теодоровича Драпака та подружжя Королюків, сказаних під час зустрічі, щоб ми завжди бачили життя тільки хорошим. А ще переконуємось, що ми щасливі, коли збираємось разом. Божого благословення всім на подальші творчі зустрічі, дорогі мої однокурсники!

Наталія СИНИЦЯ

ВИМОГА

КОМУ ВІТЧИЗНУ ЗАХИЩАТИ

Спілка офіцерів України пропонує, щоб «Захист Вітчизни» тривав не менше 140 годин, навчали йому не тільки учнів 10–11 класів...

СОУ стривожена ситуацією з вивчення в школі предмета «Захист Вітчизни» і звернулася за вирішенням цієї проблеми до Президента, Прем'єр-міністра та міністра оборони.

Відповідно до ст. 65 Конституції України, Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу», захист Вітчизни є обов'язком громадян України. Згідно Указу Президента України «Про Концепцію допризовної підготовки і військово-патріотичного виховання молоді», Постанови Кабінету Міністрів України «Про положення про допризовну підготовку» та Державного стандарту базової і повної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України, передбачений шкільний предмет «Захист Вітчизни», який спрямований на теоретичну, практичну, фізичну та психологічну підготовку учнівської (студентської) молоді до виконання нею конституційного обов'язку, пов'язаного з захистом Батьківщини, йдеться у документі.

Виходячи з вимог нормативно-правових актів, значно зростає роль військової підготовки в загальноосвітньому навчальному закладі, як єдиного курсу, що безпосередньо (і в більшості випадків один раз у житті) дає учневі (студенту) знання, уміння і навички з теоретичної, практичної, фізичної та психологічної готовності до майбутньої військової діяльності, що пов'язана з захистом Батьківщини. Усе набуте в школі, а також патріотична свідомість, національна гідність, психологічна готовність визначатимуть рівень спроможності захисту Батьківщини громадянами України під час перебування їх у мобілізаційному резерві держави.

Оскільки Збройні сили України, інші військові формування переходять на комплектування громадянами України за контрактом, які мають лише повну загальну середню освіту, без проходження строкової служби, то предмет «Захист Вітчизни» є базовим з підготовки громадян України до проходження контрактної чи строкової служби, підготовки й накопичення мобілізаційних резервів держави.

І до цього часу на предмет «Захист Вітчизни» виділялось 140 годин. Однак цей курс скорочений до 70 годин. Суттєве скорочення годин на допризовну підготовку призведе до значного зниження рівня підготовки молоді до захисту Батьківщини й різкого скорочення кадрів викладачів предмету «Захист Вітчизни».

До того ж, Міністерство освіти і науки затвердило програму «Захист Вітчизни» для 10–11 кл., не враховуючи навчання учнів (студентів) у професійно-технічних закладах та вищих школах і не погодило її з Міністерством оборони України.

Спілка офіцерів вимагає особистого втручання очільників держави у збільшення кількості годин на допризовну підготовку молоді України не менш ніж до 140 годин.

Вл. інф.

ПОГЛЯД

Сучасне значення прикметника «віртуальний» походить від «virtualis» – можливий, такий, котрий може або повинен виявитися за певних умов (визначення спеціалістів-науковців). Не плутати з цим же словом, що походить від латинського «virtus». Римляни вживали це слово для позначення таких якостей воїна, як мужність, доблесть, хоробрість, рішучість. Англійське virtue і сьогодні означає достоїнство, чесноту, хоробрість, мужність.

ВІРТУАЛЬНА ДЕРЖАВНІСТЬ

Яке ж визначення більше стосується сучасної України, яка в цьому році святкуватиме дев'ятнадцяту річницю незалежності? Явно не друге, бо Україна є поки що віртуальною – **можливою, такою, котра може або повинна виявитися за певних умов.** До другого вона ще не доросла, бо з самого початку пішла не тим шляхом, яким би треба було йти, і яким пішли інші країни з СРСР і соцтабору, і не ті нею керували (про це багато написано й наговорено, тому й маємо те, що маємо).

Погляньмо на Конституцію України. Не буду наводити всі статті загальних засад (кого це зацікавить, сам подивиться), але подивімся разом на найбільш значущі статті і їхні частини – чи всі вони діють.

Стаття 1 говорить про те, що територія України в межах існуючого кордону є цілісною і недоторканною. Але чи маємо ми демаркований кордон із Росією? Досі не маємо. І хто ґарантує, що Росія для захисту тих, хто носить у кишені паспорт Росії разом із паспортом України, не перенесе лінію кордону на сотні кілометрів углиб України і, використовуючи карти середньовіччя, де Україна позначена, як колонія Росії, і не оголосить, що це її споконвічна «истинно русская» територія. Фантазія? Дай Боже, щоб нею і залишилася.

Стаття 3 *говорить, що «Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їхні ґарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави.* Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави».

Чи виконується це? В Україні ті, хто при владі, створили систему свого самозбереження і самовідтворення з цілковитою безвідповідальністю за свої дії. Чи хоч хтось відповів за той жахливий економічний стан, у якому опинилася більшість населення України (78 відсотків проживає за межею бідності), за постійне пограбування людей шляхом девальвації гривні? Питання риторичне, бо всім відомо, хто за це відповідальний, але можновладці спокійно проживають накрадене в народу добро в Україні або з її межами (за винятком П. Лазаренка). Бо відгородилися від відповідальності недоторканністю та спущеними на гальмах законопроектами, які вимагали декларування джерел своїх доходів і витрат і їх відповідності. Про ґарантії ж охорони здоров'я нічого й говорити – маємо «безкоштовну медицину». Тут теж багато можна додати, але утримаюсь.

Стаття 4 проголошує єдине громадянство. Громадян яких тільки країн, які мають крім громадянства України і друге, і третє, і... і... в нас немає. І що цікаво – чиновники, які мали б виявляти порушення цієї норми Конституції, не спроможні це зробити! А можливо, вони й самі є громадянами інших держав.

Стаття 5 *проголошує: «Носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ. Народ здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування. Право визначати і змінювати конституційний лад в Україні належить виключно народові й не може бути узурповане державою, її органами або посадовими особами. Ніхто не може узурпувати державну владу».*

Як ви можете впливати на владу, починаючи від сільської ради і закінчуючи Верховною Радою України, здогадатися не важко. Практично ніяк. Ще на рівні сільради, де працює чесний голова, щось можна зробити. Але все частіше чуємо про тих голів, які гендлюють землею, намагаючись отримати кругленькі суми за незаконно відчужену власність громади й дуже рідко попадаються при цьому. І чим вище, тим сумніше. Верховна Рада, окрім лобіювання інтересів грошових мішків, які забезпечили депутатам місця в ній, може й Україну продати, проголосувавши за входження її в союз з Росією, Білоруссю та Казахстаном. Тепер від неї всього можна чекати.

У статті 6 ідеться: *«Органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України».*

Як цього дотримуються владці від президентів до сільських чиновників, коментарів не потребує, бо займаємо лідируюче становище в світі з корупції (але про це окремо).

Стаття 8 *декларує: «В Україні визнається і діє принцип верховенства права. Конституція України має найвищу юридичну силу. Закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй».*

Не будемо говорити про ті неузгодженості, які мають місце між окремими законами й інші недоречності, а подивимось на формування коаліції й Уряду та рішення Конституційного Суду з цього питання. А підписання угоди В. Януковичем і Д. Медведєвим про продовження перебування Чорноморського флоту Росії в Севастополі до 2042 року? (Видно, обидвоє збираються бути президентами до ста років?). А голосування за ратифікацію цієї угоди у ВРУ 27 квітня, яке інакше, як фарсом, назвати не можна. Дотримання цієї статті продемонстроване на найвищому рівні. Далі нікуди! А робиться це тому, що ніхто з посадових осіб не несе відповідальності перед народом України за ті рішення, які вони ухвалюють.

А що вже говорити про депутатів ВРУ, які безплатно чи за гроші, чи доручивши свою картку погоничу, який забезпечує голосування десятками карточок, перетворили процес ухвалення законів у балаган, з якого сміється весь світ. Як тут не згадати недавню інформацію про депутата японського парламенту, який склав свій мандат, бо проголосував за іншого депутата всього один раз (!). А в нас десятки депутатів узагалі не відвідують або всі засідання, або більшість, за них голосують інші, а керівництво парламенту, як і президенти, підмахують ухвалені в такий спосіб закони, й совість їх не мучить, бо її, напевно, в них немає і ніколи не було. Покривають зловживання депутатів і не несуть за це жодної відповідальності – ні правової, ні моральної. Щось не чув про жоден випадок, щоб хтось із найдемократичніших нардепів або Президент опротестував неправочинність голосування, бо в них так само не все в порядку з совістю (за винятком намагання А. Яценюка навести порядок з голосуванням, яке закінчилося його відставкою, бо, очевидно, всім депутатам вигідне таке голосування). Та й час запровадити публікування прізвищ авторів законів, які ухвалюються, і поправок до них, тоді буде менше недолугих або відверто пролобійованих законів (до речі, в багатьох парламентах світу так і є, щоб люди знали, хто і що їм підсунув).

Отаку-то ми маємо верховну владу.

Стаття 10 *мовить: «Державною мовою в Україні є українська мова».* Як це зреалізовано в Україні – видно на всіх телеканалах, на знанні державної мови держслужбовцями й іншими працівниками владних структур, починаючи з низів до верхівки або згори донизу. Найбільший талант у цьому питанні проявився в Д. Табачника – нинішнього міністра освіти й науки, який будь-якими шляхами хоче прокласти дорогу для другої державної мови (російської), що обіцяв і В. Янукович у своїй передвиборчій програмі! Вже й голова КС почав давати інтерв'ю російською мовою, хоча донедавна офіційно виступав тільки українською.

Стаття 11 *декларує: «Держава сприяє консолідації та розвиткові української нації, її історичної свідомості, традицій і культури, а також розвиткові етнічної, культурної, мовної та релігійної самобутності всіх корінних народів і національних меншин України».* Друга частина цієї статті виконується в нас аж занадто, а от щодо першої, то йде тотальний наступ на все національне – українське, у вищих ешелонах влади переважають представники некорінних націй, робиться все, щоб Україна втратила свою ідентичність. Новий Президент уже збирається ліквідувати інститут національної пам'яті, а за ним прийде черга ліквідації і самої української нації – до цього недалеко, тож знову можемо опинитися в слов'янському союзі під егідою Росії з казахстанським причепом!

Стаття 13 проголошує право власності всіх громадян України на користування всіма природними ресурсами в межах території України. А хто користується?! Найчастіше ті, що мають доступ до влади.

Стаття 14 *говорить: «Земля є основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави. Право власності на землю ґарантується. Це право набувається і реалізується громадянами, юридичними особами та державою виключно відповідно до закону».* Всі ЗМІ пишуть про дерибан землі. А скільки чиновників та інших посадовців погоріли на отриманні хабарів за виділення землі?!

Стаття 15 забороняє цензуру. Згадаймо «темники» при Кучмі. Та й зараз така тенденція починає проявлятися. Далеко ходити не треба – згадаймо намагання затулити рота газеті «Експрес».

Стаття 16 говорить про екологічну безпеку. Та чого тільки варта ситуація в Калуші? А щось подібне до цього існує в багатьох інших містах і селах України.

Стаття 17 ґарантує захист суверенітету й територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки, оборону України. Чи можуть наші Збройні сили захистити нас від аґресії? Не можуть! Про яку економічну безпеку може йти мова, коли найважливіші галузі України перебувають у руках іноземних компаній, банківська система все більше переходить в руки іноземного капіталу. Про інформаційну безпеку годі й говорити! Дочекалися того, що заступником голови **Національної** телекомпанії України призначили лівійця за походженням В. Арфуша, який навіть не має не те що відповідної освіти, а взагалі не має вищої освіти.

Ця ж стаття забороняє на території України створення і функціонування будь-яких збройних формувань, не передбачених законом. А що ж тоді є різні російські козачі формування?

І остання частина цієї статті: **«На території України не допускається розташування іноземних військових баз».** А що тоді в нас знаходиться в Севастополі?! І хто давав право Президентові В. Януковичу топтати Конституцію, продовжуючи термін оренди.

Стаття 19 прямо говорить: *«Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України».* Та маємо суцільні порушення – від Президента України до найнижчих гілок влади. А що ж далі? Та, напевне, життя по «понятиях»?!

І це ми пройшлись тільки по загальних засадах. А в інших – по інших розділах ситуація подібна. Самі можете проаналізувати.

А тепер дещо про наміри нової влади. Зупинюся тільки на двох моментах – скороченні апарату й боротьбі з корупцією.

Після Л. Кравчука всі наступні президенти обіцяли скоротити апарат чиновників на 20 відсотків. Після закінчення каденції апарат зростав, як мінімум, на ті ж 20 відсотків або й більше. Нині вже маємо найбільшу за всі часи існування України кількість віцепрем'єрів і міністрів Уряду. Побачимо, якщо доживемо, що буде перед наступними президентськими виборами...

Кожен Глава держави починав боротьбу з корупцією. Видавались укази, при Президентові й на місцях створювались якісь органи. Здійснювалась велика паперотворча робота, а в результаті Україна стала лідером у світі за масштабами корупції.

А що ж означає саме поняття корупції? «Вікіпедія» говорить: **«Корупція** (від лат. *corrumpere* – псувати) – протиправна діяльність, яка полягає у використанні **службовими особами їхніх** прав і посадових можливостей для особистого збагачення; підкупність і продажність **громадських і політичних діячів**». Потрібні ще якісь коментарі, якщо усіх колишніх і діючого Президента суспільство і ЗМІ звинувачують в корупції. Найбільш відомі епізоди: Л. Кравчук – «Бласко», Л. Кучма – «Криворіжсталь», В. Ющенко – «Лікарня майбутнього», В. Янукович – «Межигір'я». Але чи це все? І доки будь-який Президент не поборе в собі корупціонера, залишається тільки говорити про якусь боротьбу. Годі чекати від неї якихось результатів! Та й борються з корупцією органи, які самі згори донизу просякнуті корупцією. І про це говорять не тільки прості громадяни, а ті, хто ці органи очолює та стоїть над ними. І тільки тоді, коли за корупційні дії отримають покарання найвищі посадові особи держави, можна буде говорити про початок боротьби з корупцією. Зараз же ситуація нагадує відомий всім епізод, коли злодій кричить: «Лови злодія!»

То коли ж складуться умови, коли Україна стане реальністю?

Все залежить від нас самих. Якщо ми приведемо владу до порядку, очистимо її від корупції, примусимо служити народові, а не Росії і «мамоні», тоді й можна чекати на позитивний результат.

Валерій ПЛИСАК,
член НСЖУ

СЕРЦЕМ ДО СЕРЦЯ…

ПРИЇЖДЖАЙТЕ ДО НАС ЧАСТІШЕ

Просвітянський захід пройшов у с. Підлісся Тисменицького району. Приміське село не дуже спрагле концертів, тож, може, тому в сільському Народному домі зібралось не так багато людей, хоч їхня реакція та оплески підтримували піднесений настрій учасників народного аматорського жіночого ансамблю «Квіти ромену» Народного дому «Просвіта» (художній керівник – Орест Турок), солісток Народного дому Ніни Бакай та Людмили Булієнко, дуету у складі Галини Дронь та Мирослави Жибак.

З цікавістю люди слухали виступи представника Народного Комітету захисту України Богдана Боровича, заступника голови ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка Петра Арсенича, який висвітлив історію «Просвіти» с. Підлісся, та члена Правління ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка Володимира Турчина. Селяни дякували просвітянам за цікаву зустріч і просили приїжджати частіше.

Наш кор.

ЗНАЙ НАШИХ!

ПЕРЕМАГАЄ «ДОБРОТА»

Нещодавно у польському місті Хшанів відбувся міжнародний фестиваль християнської культури, у рамках якого проходив конкурс на найкращу релігійну пісню. З великим успіхом серед конкурсантів старшої вікової групи виступила наша землячка Оксана Сливка. Вона виконувала пісню «Доброта» (слова Нестора Мартинця, музика Ірини Батюк).

Глядачі, які зібралися у місцевому костелі (а було їх чимало), нагородили виконавицю тривалими й бурхливими оплесками, а журі – дипломом та грамотою за зайняте перше місце.

Це не єдиний успіх творчого дуету Нестора Мартинця та Ірини Батюк. Нещодавно на конкурсі «Карпатські соловейки» їхня пісня «Ісусе» теж була серед призерів.

Микола СИМЧИЧ,
письменник

ІСТОРІЯ

З ФОТОГРАФІЧНОЮ ТОЧНІСТЮ

БАТАЛЬНІ ТВОРИ XVII ст. ПРО ВІЙНИ З ТУРКАМИ І ТАТАРАМИ

Пошуково-дослідницьку роботу з виявлення, систематизації та упорядкування творів батального мистецтва XVII ст. ми розпочали з ознайомлення з фаховою літературою, огляду експозицій міського та обласного краєзнавчих і художнього музеїв.

Докладне ознайомлення з працями дослідників дало змогу довідатися про створення перших батальних творів, пов'язаних із минулим нашого краю. Як засвідчили дослідження істориків, окремі твори батального жанру створювались безпосередньо після подій. Такі картини несуть на собі відбиток документальності. Відомо, наприклад, що з ініціативи канцлера Шидловського у монастирі краківських домініканців була створена перша у Польщі велика картина з зображенням переможної битви польських військ із татарами в 1515 році. Це, мабуть, найдавніша з відомих на сьогодні батальних картин.

До ранніх мистецьких пам'яток, що зображували епізоди штурму татарами Єзупільського замку (Галицька земля) у 1695 році, належить також картина, що зберігалася у домініканському монастирі Єзуполя. На передньому плані полотна зображений Якуб Потоцький на коні, який з шаблею в руці прориває через татарський обоз до Дністра, а вдалині – палаючий Єзупільський замок із двома вежами. Внизу – латинський напис із повідомленням про подію. Авторство й місцезнаходження обох згаданих картин на сьогодні невідомі.

Із матеріалів музею історії міста Калуша ми дізналися про боротьбу коронного гетьмана Яна Собеського з татарами. Особливо запам'яталася розповідь екскурсовода про розгром татарської орди хана Селім Гірея під Калушем 14 жовтня 1672 року, внаслідок якого було визволено 20 тисяч полоненого люду, в тому числі, самих лише дітей більше тисячі. Для них король Ян III побудував у Калуші притулок. Вдруге татарські орди були розбиті під Калушем київським воєводою Андрієм Потоцьким у 1675 році.

На наше запитання, чи збереглося хоча б щось із мистецьких пам'яток, присвячених тим подіям, завідувачка музею Уляна Паньо відповіла, що «ориґінали чи копії XVII ст. у музеї немає, але є цікаві графічні роботи сучасного художника Мирослава Гаталевича, одна з яких має назву **«Розгром турецько-татарської орди під Калушем 14 жовтня 1672 р.»**.

Далі маршрут нашої подорожі пролягав до обласного центру, де ми сподівалися віднайти бодай сліди мистецьких творів тієї доби. Науковий працівник краєзнавчого музею Марія Вуянко в розмові з нами назвала лише один із недатованих творів на тему антиосманської боротьби. Це картина невідомого автора **«Станиславів у 1672 році»,** яка, за словами оповідача, «була цікавою з точки зору фортифікації станиславівської фортеці, сюжетної і композиційної побудови та історичної достовірності. Адже відомо, що турецько-татарське військо не наважилось тоді штурмувати фортецю й спалило лише передмістя. Спустошливі дії татар в околицях міста були, мабуть, головним сюжетом цього твору. Реконструкцію картини здійснив у 20-х рр. XX ст. Чеслав Хованець, а 2 грудня 1928 року вона експонувалася на крайовій виставці творів мистецтва. Місцезнаходження твору сьогодні невідоме.

Пошуки мистецьких творів у колекціях музею визвольних змагань, музеях О. Довбуша і С. Бандери та інших музеях області результатів не дали. Тому наступним етапом наших пошуків стали музейні збірки Львова, де ми вперше побачили ориґінали мистецьких творів XVII ст. Але складність роботи тут полягала в тому, що вартість фотографування творів висока.

У Львівському історичному музеї екскурсоводи розповіли нам про три найдавніші пам'ятки XVII ст. Перша картина – **«Блаженний Ян з Дуклі захищає оточений турками Львів у 1672 році».** Авторство твору приписують Мартіно Альтамонту. За їхніми словами, картина виглядала так: угорі, серед хмар, була зображена постать бл. Яна з піднятим до неба поглядом і руками. Внизу – укріплення Львова, Високого замку, Бернардинського монастиря. На пагорбах, під замком, видніється турецька канонада, яка веде обстріл міста. Знаходилася картина у Бернардинському монастирі у Львові. Теперішнє її місцезнаходження невідоме.

Друга цікава фрескова картина невідомого художника під назвою **«Облога Львова турками»** знаходиться Львівському костелі єзуїтів. На першому плані алегоричної композиції художник зобразив турка в чалмі з факелом та киджалом у руці – символами руйнування і смерті. Далі у стилізованій формі показане укріплення Львова з його архітектурою, а вдалині, на високому пагорбі, – Високий замок.

У вірменському соборі Львова до 1870 року зберігалася третя картина – **«Облога Кам'янця-Подільського турками у 1672 році».** Загалом, такі батальні сцени часто доповнювалися зображенням святих у ролі заступників скривджених та оборонців краю.

Далі ми слухали розповідь про уцілілі пам'ятки, що знаходяться у музеї. До рідкісних мистецьких творів, які збереглися й експонуються у Львівському історичному музеї належить картина невідомого художника **«Битва під Лисиничами у 1675 році».** Науковий працівник музею Ярослава Станчак повідомила нам, що картина придбана 1912 року у родини Водзіцьких з Тичина для Національного музею ім. Яна III у Львові й була одним із семи творів, створених придворним художником Яна Собеського для палаців Жовквівського замку. Вісім схожих мистецьких полотен, присвячених військовим подвигам Яна III, зберігаються у державній мистецькій галереї Монахюм у Баварії (Німеччина). Далі оповідач підкреслила думку польського дослідника Г. Котарського, який припускає, що згадані твори є зменшеними й дещо переробленими копіями з великих жовквівських полотен.

На картині ми побачили наступ польсько-литовських військ на турків і татар. Наступ кінноти ведеться з боку наметового табору поляків, на краю якого видніється дерев'яний костел Св. Петра і Павла з однією вежею. У правій частині картини – охоплене пожежею село Камінополь. Зображення битви подане з висоти пташиного польоту і в композиційному плані має вигляд панорами.

Щодо історичної достовірності трактування місця битви, то на основі останніх досліджень істориків нам вдалося з'ясувати, що насправді події битви під Львовом відбувалися в болотистій долині р. Пелтви поблизу с. Лисиничі. А остаточний розгром турецько-татарських військ (50–60 тис.) Ібрагім Шамана та хана Селім Гірея стався у вузьких ярах, що тяглися від долини р. Пелтви до Глинянського шляху та неподалік корчми села Лисиничі. Твердження К. Шайнохи, що битва відбувалася під Високим замком і на полях села Знесенє, не відповідає дійсності.

На нашу думку, розглянуті вище картини, які за своєю суттю є мистецькими творами, не позбавлені документальності й можуть служити візуальним підтвердженням описаних у джерелах подій, що відбувалися під Львовом 24 серпня 1675 року. Загалом усе зображене художником є цінною мистецькою і документальною пам'яткою минулого.

До творів, у яких відображені епізоди боротьби з турками й татарами на території Галицької землі, відносяться й такі відомі картини, як **«Оборона Теребовлі...» й «Журавно».**

Журавнівським подіям присвячений твір Жана Баттіста Мартена під однойменною назвою **«Журавно».** Картина передає облогу турками польського табору під Журавном у 1676 році. Зберігається вона у фондах Галереї Шляйсшайм у Баварії. Побачити це зображення, звичайно, ми не мали можливості. На думку фахівців, картини Ж. Мартена, що сьогодні зберігаються у Мюнхенському музеї (Баварія) найімовірніше слід тлумачити як копії з ранніх баталій Альтамонте і таким чином вони можуть служити пізнавальним іконографічним матеріалом.

Цікавою мистецькою пам'яткою XVII ст. є також картина невідомого художника **«Оборона Теребовлі Яном III Собеським у 1680 році».** Зберігається вона у фонді живопису Львівського історичного музею, куди надійшла в 1940 р. з колекції Національного музею ім. Короля Яна III. Монограма чи авторський підпис відсутні. Оглянувши картину, вгорі, на стилізованому сувої, ми побачили напис латинською мовою: саме «Теребовля, оточена турками й звільнена переможною армією короля Яна III. Польща 1680». На картині зображена оборона Теребовлі військами Яна Собеського в 1680 р. Король та його оточення займають перший план полотна. Фігура Яна III є центром групи. У напрямку короля рухаються його прибічники, він жестом руки скеровує й організовує дії загонів кавалерії. За свитою короля майже до горизонту розташовані війська та фортифікаційні споруди. На полотні з документальною точністю відтворене розташування артилерії та кавалерійських військ. Картина є своєрідною картою з детальним відтворенням не тільки особливостей місцевості, а також руху військових корпусів. У творі простежуються загальноєвропейські правила зображення батальних сцен. За характером побудови пейзажу та колоритом картину можна віднести до голландської школи живопису XVII ст.

Отже, у збірці Львівського історичного музею знаходяться цінні за своєю історичною достовірністю твори батального живопису, створені невідомими художниками наприкінці XVII ст. Основна тема цих картин – боротьба з туркам. На побачених нами картинах, як правило, зображені наступальні дії польських і турецьких військ, оборона міст, сутички ворожих кавалерійських загонів **(«Кавалерійська битва з турками»).** У фондах музею є кілька картин з однаковою назвою **(«Битва з турками»).** Чимало батальних творів були у церквах, костелах і монастирях, що свідчить про підтримку Церквою батальної тематики (але в релігійному тлумаченні). Однак більшість із них не збереглися. Багато мистецьких творів про боротьбу з турками й татарами були створені в різних місцевостях галицького краю і в Польщі ще у XVI ст., але вони також до нас не дійшли.

Іван ТИМІВ,
завідувач музею «Етнографічна скарбниця Калущини»

НАШОГО ЦВІТУ...

ВІД МАТЕРІ – ДОНЬКАМ...

Євгенія Тафтай народилася в Івано-Франківську, тут навчалася в школі й у Центрі дитячої та юнацької творчості змалечку займалася бальними танцями у своєї мами Зої Михайлівни. Малювання дівчина вчилась в Ольги Іванівни Сухової, а ще були гуртки з бісероплетіння, музики, адже Центр був для неї рідним домом. Тут працювала мама дівчинки, яка віддавала свої вміння і любов дітям, тут танцювала і старша сестра Катерина. Женя, як і її сестра, брала участь у конкурсах і показувала високі результати. Всі пророкували дівчинці танцювальну кар'єру, бо танець – це її природний стан.

Та сталося так, що родина у 2002 році виїхала до Канади. Велике гарне місто Монреаль прийняло їх дружньо, одразу всіх з підтримки держави скерували до школи для вивчення французької та англійської мов. Дівчину зарахували в школу, де вона проявила свої здібності у вивченні історії, географії, математики й хореографії. А незабаром знайшовся і партнер для бальних танців – Роман Ілюхін (сам спортсмен), і вони разом виступали на конкурсах і чемпіонатах у Квебеку. Дівчинка займалася також спортом, брала участь у всіх концертах, які проводила Спілка української молоді та українська діаспора. А коли Роман у старших класах почав професійно займатися спортом, Женя однак не покинула танці – вона танцювала народні танці, хіп-хоп, ходила на заняття з гімнастики. Підростала племінниця Настя, якій Євгенія давала уроки бальних танців, допомагала в роботі з дітьми і в школі сеньйорів, яку вела мама.

Зоя Синюк-Тафтай з донечками Євгенією та Катериною

Так сталося, що про Зою Тафтай і її чарівних дівчаток уже дізнались багато вихідців з України й Росії, які пам'ятали її як керівника школи танців. Знайшовся для Жені партнер – Іван Пивоваров. Саме разом вони стали чемпіонами Квебеку й увійшли в десятку найсильніших танцюристів Канади. Їх часто можна побачити на канадському телебаченні. Ця пара зачаровує всіх. Мама готує їх до виступів, вони беруть уроки і в канадських майстрів. Захищаючи школу, Женя брала участь у першому конкурсі Монреалю на звання «Міс випускниця» й виборола корону першості, а ще – увійшла в двадцятку найкращих танцівниць Канади (телеконкурс «Ти гадаєш, що вмієш танцювати?»).

Зараз Женя навчається в коледжі, танцює, пробує свої сили в журналістиці, дизайні, малює і займається підготовкою до конкурсів серед юніорів танцювальних пар, радісно, що й Настя показує високі результати. Мабуть, любов до танцю закладена в генетиці й передається від мами донькам та онучці. А як виросте маленький Ромчик, племінник Жені, то, мабуть, також буде танцювати, бо в танці розкривається душа і людина почуває себе вільною і щасливою.

Отака вона – Женя Тафтай, яка в Канаді презентує українську школу бального танцю і, як сказав відомий керівник школи бальних танців Вадим Єлізаров, те, що робить Зоя Тафтай у Канаді в підготовці дітей, заслуговує великої похвали, адже школа її – це продовження школи Дани Юріївни Пономаренко. І це підтверджує успіх її дочок та вихованців.

Любов ЗОРІНА

ЦІКАВО

КОРОНА ДАНИЛА

Наша історія сповнена героїчних і трагічних сторінок. А ще загадок. Однією з них є вручення князеві галицькому і волинському Данилу Романовичу папою Інокентієм IV королівської корони. У наші дні її водночас шукають і намагаються відтворити. У Ялті навіть діє всесвітнє товариство «Корона» з її пошуку, яке очолює Мирослав Мисяк.

Трохи історії. Данило Романович Галицький (1201–1264) – волинський і галицький князь. Після смерті батька в 1205 році він разом із братом Васильком вів запеклу боротьбу з боярською опозицією і лише в 1238 році «сів» на галицький стіл та об'єднав Волинські й Галицькі землі; у 1239–1240 роках князь Данило навіть був володарем Києва. Навала монголо-татарських орд хана Батия сплутала всі його плани, але до кінця свого життя Данило Романович проводив дуже активну зовнішню політику – неодноразово перемагав сусідів: угорців, литовців, ятвягів, поляків, тевтонських лицарів; наполегливо шукав союзників серед північноруських князів для боротьби з монголо-татарами.

Подією в житті князя (щоправда, немає стовідсоткових фактів, письмових джерел, що підтверджують її), стало прийняття 1253 року від папи римського Інокентія IV королівської корони у місті Дорогичині (Підляшшя). Так, є опосередковані свідчення. Михайло Грушевський в «Ілюстрованій історії України» (Київ–Львів, 1913) після розповіді про зносини князя Данила з папським леґатом (Опізо) подає прецікаву примітку: «Се оповіданнє маємо в пізнійших записях; про зносини папи з Романом (батьком Данила. — С. М.) не маємо сучасних звісток. Можливо, що такі зносини були, але чи папа справді обіцяв Романові корону, не можемо знати».

На думку одного з провідних фахівців з історії Київської Русі і середньовіччя в Україні доктора історичних наук Миколи Котляра, – це була не корона, а вінець (смужка золота зі шпичечками).

Польський історик Євген Місило, який підтримує версію про те, що нібито корона у XIX столітті була перероблена на митру перемишлянських греко-католицьких єпископів, продовжує шукати її у варшавському монастирі отців-василіян (нібито і схема, за якою її можна знайти, досі знаходиться в архівах польської служби безпеки). Як відомо, єпископська коштовна митра перебуває у розшуку з часів Другої світової війни. Так, ця реліквія варта уваги вчених, але славний князь Галицько-Волинської землі й без того посідає гідне місце в пантеоні вітчизняних державотворців.

С. М.

ДУХОВНІСТЬ

МОЛИТВА ДО СВЯТИХ ПРАВЕДНИХ ЙОАКИМА ТА АННИ

О завжди славні Христові праведники, святі богоотці Йоакиме та Анно, що молитеся перед Небесним Престолом Великого Царя й велику сміливість до Нього маєте, що від Преблагословенної Дочки вашої, Пречистої Богородиці й Приснодіви Марії, втілитися зволив. До вас, багатосильних заступників та молитвеників за нас, ми, грішні та недостойні, прибігаємо. Моліть Його, щоб Він відвернув від нас гнів свій, який праведно за діла наші на нас посилається, і нехай, на незліченні гріхи наші споглянувши, направить нас на шлях покаяння і на стежках заповідей своїх нехай нас утвердить. Також молитвами вашими в мирі життя наше збережіть і в усьому благому доброго успіху виблагайте, все, що для життя й благочестя потрібне, нам від Бога даруючи; від усяких мук, бід та несподіваної смерті заступництвом вашим нас визволяючи, і від усіх ворогів видимих та невидимих захищаючи. Щоб ми тихе і спокійне життя прожили в усякому благочесті та чистоті.

І так, у мирі це тимчасове життя проживши, досягли вічного спокою, де вашими святими молитвами сподобимось Небесного Царства Христа Бога нашого, якому з Отцем і Пресвятим Духом належить всяка слава, честь і поклоніння на віки віків. Амінь.

НОВІ ВИДАННЯ

І СМІХ, І ГРІХ

Рефлексії на гумористичні творіння Нестора Мартинця

Українець без жарту – що сало без шкурки... Цю народну приказку підтверджує Нестор Мартинець, який таки залишився з народом і, як професійний юрист, очолив Івано-Франківську обласну організацію інвалідів-чорнобильців «Союз Чорнобиль».

Але він знаний у нашому краї і в усій Україні не тільки як стійкий борець за права інвалідів-чорнобильців, а й як поет-пісняр, письменник, журналіст, гуморист. Адже в його творчому доробку – понад 20 книжок різного жанру і приблизно стільки ж розтиражованих аудіокасет, переважно з піснями на його слова й гумористичними в авторському виконанні.

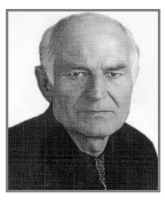
Нещодавно Н. Мартинець подарував публіці свій черговий аудіодиск «Беушна коханка» в авторському виконанні із 17-ма віршованими гумористичними з його книг. Талант гумориста він проявив у своїх гумористичних книгах, зокрема, «Гумористи», «Невдале кохання», «Як я став моржем не по своїй волі», «Сільське інформбюро», «Як бабця козу ховала...», «Напередодні». Це переважно здоровий сільський народний гумор, як здорова сільська їжа – хліб, сало, цибуля. Ще й написаний добірною народною мовою з багатющими діалектними пікантностями, і навіть кумедні історії, бувальщини, придибенції, які потрапили в поле зору автора, трансформувались не лише у своєрідні заряди сміху й розважального прочитання, але й у широку панораму нашого незалежницького життя-буття, приперченого новаціями псевдодемократії, фарисейства, злодійства, хабарництва і національного самоїдства.

Тут і діди-бувальці, які, побачивши в телевізорі оголених дівчат, доходять до висновку, що вони, діди, нівроку ще сильніші у любощах за сучасних молодиків, які геть спиваються і знаркоманюються («Арґументував»), і будівельники-злодюги, які покрали цеглу й інші будматеріали і своє злодійство перед комісією списують на повінь, від якої залишились тільки дерев'яні піддони з-під цегли... («Лишились піддони...»), і міліціонери, які не захотіли арештувати злодіїв, які викрали дошки у бізнесмена, «бо злодії більший калим, ніж бізнесмен, дали...» («Бартер за крадіжку»), і бідні жінки-селянки, які все життя копійка до копійки складали на ощадні книжки, щоб було чим заплатити за навчання дітей, а «москалі від'єднались з нашими грошима» і тепер «москалі за наші гроші десь будують дачі, а ми ходимо старцями, маєм одні ґачі» («Дорогенькі українці»), і психологія хабарництва в наших лікарнях: «Зразу береш і соромишся, досвіду не маєш, дуже швидко із хворого вже й шкіру здираєш» («Коломийки на медичну тему»), і конкурс обдарованих дітей, на якому українська дитина змушена співати російські пісні, бо в журі – сім українців і аж два москалі («Конкурс»), і т. д., і т. п.

Однак улюбленою темою для Нестора Мартинця, вочевидь, є любовні стосунки, якими автор відверто смакує у більшості своїх гумореcок, мов варениками в сметані. Але вони не є самоціллю авторської оповідки, а влучно вплетені в кумедні життєві пертурбації, в яких зримо проступає вся нагота наших соціальних, політичних і морально-етичних контрастів («Як Іванко курку продавав», «Беушна коханка», «Як коханців із злодіями сплутали», «Хвороби сплутала», «Маніяк», «А чи добре шефом бути» і т. п.). От тільки чи варто було вписувати як епіграф авторське «Вчіться...» до гумореcки «Форму треба підтримувать», в якій оповідається, як чоловік зізнається дружині, що гуляє з іншими задля підтримки форми, бо, за його логікою, «кохання тренувань щодня вимагає», а дружина й собі скористалася цією теорією і практикою, і тут вже не треба особливих аналітичних здібностей, щоб здогадатись, яка перспектива очікує на таку, з дозволу сказати, «спортивну» сімейку. Тут замість дидактичного «Вчіться...» варто було застерегти читача: «Так не робіть...» Хоча й ця авторська бравада може сприйматись в залежності від характеру й досвіду читача як гумористична родзинка, розрахована не на лохів...

Звісно, творчий набуток Н. Мартинця як гумориста був би значно більшим, якби левову частку часу йому не доводилось присвячувати правозахисній праці юриста, послугами якого користуються не лише чорнобильці на Прикарпатті, але й інших областей України. Зрештою, праця, гадаємо, стане для Нестора Мартинця не лише суттю позовних заяв до суду, але й темою іскрометних гумореcок, приперчених, як сало з шкіркою.

Микола СИМЧИЧ,
член НСПУ і НСЖУ,
ліквідатор аварії на ЧАЕС

УКРАЇНА ПАМ'ЯТАТИМЕ

5 липня 2010 року відійшов у вічність **Петро СІЧКО**, відомий громадський та політичний діяч, який усе своє свідоме життя вів цілеспрямовану героїчну боротьбу за незалежність України.

Петро, син Василя, народився 18 серпня 1926 року в селі Витвиця Долинського району. Вже в 1942 році вступив до юнацької сітки ОУН. У 1943 році вступив до 6 класу Львівської державної гімназії. В 1944 році скерований проводом ОУН на вишкіл у Другу старшинську школу УПА–Захід «Олені», яку успішно закінчив. Після вишколу був скерований до Чорного лісу в загін командира Різуна, де був політвиховником спочатку сотні, згодом – куреня.

Після зустрічі з провідником охорони УГВР Мироном Слюсарем Петро Січко створює підпільну організацію під назвою «Організація борців за вільну Україну» (ОБЗВУ), мета якої була організувати студентство до нових умов боротьби в підпіллі.

12 лютого 1947 року Петро Січко був заарештований у Чернівецькому державному університеті, де навчався на третьому курсі філфаку. Звідтіль його переводять до львівської тюрми Лонцького, де 23–26 червня 1947 року Січка засудили до позбавлення волі на 25 років, п'ять років висилки і п'ять років обмеження в правах. 20 березня 1957 року за рішенням Магаданського обласного суду він був достроково звільнений без права проживання в західних областях України.

У 1978 році Петро Січко і його старший син Василь стали членами Української Гельсинкської групи. 6 липня 1979 року їх заарештовують і засуджують на три роки за так звану антирадянську пропаґанду й аґітацію. Потім додають ще три роки. У 1985 році – звільняють.

1 листопада 1988 року Петро Січко з сином створили Український християнсько-демократичний фронт (УХДФ), який узяв на себе обов'язки першої політичної партії України державотворчого напрямку. 21–22 квітня 1990 року на з'їзді у Львові організацію реформують в УХДП. У 2003 році з'їзд партії обирає Петра Січка головою УХДП. У тому ж році патріарх Філарет нагородив його орденом Святого рівноапостольного князя Володимира Великого III ступеня. В 2004 році папа римський Іван Павло II нагородив Петра Січка орденом Святого Георгія Великого, а в 2006 році Президент України Віктор Ющенко нагородив орденом «За мужність». В 2007 році Петро Січко отримав звання «Почесний громадянин міста Долини».

Поховають Петра Січка поруч із дружиною на Личаківському цвинтарі у Львові.

Хай рідна українська земля, в якій він спочине, буде йому пухом!

Голова ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ

НАСТУПНЕ ЧИСЛО «ГАЛИЦЬКОЇ ПРОСВІТИ» ВИЙДЕ 29 липня 2010 р.